

Impacte de les recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

Mavi Carrasco Rocamora

Marta Corcoy Rius

Montserrat Puig Mollet

Associació de Dones Periodistes de Catalunya

Gener de 2015

Amb el suport de:

Índex

0.- Introducció

1.- Anàlisis Quantitatiu

1.1.- General: mostra de l'any 2014

1.2.- Anàlisi de dos casos

1.3.- Anàlisi al voltant del 25N

2.- Anàlisi Qualitatiu

2.1.- Els titulars

2.2.- Lèxic i estereotips

3.- Conclusions

Impacte de les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació

L'any 2004 el Col·legi de Periodistes de Catalunya i la Regidoria de les Dones de l'Ajuntament de Barcelona varen elaborar unes Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als programes informatius i d'entreteniment als Mitjans de Comunicació, a partir d'una comissió constituïda a l'efecte.

Aquestes recomanacions es van actualitzar el 2009. A tal efecte es va crear una comissió formada per les entitats que ja van participar l'any 2004 a la qual s'hi han sumat l'Àrea d'Igualtat i Ciutadania de la Diputació de Barcelona (creada el 2004), el Programa de Seguretat contra la Violència Masclista del Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (creat el 2007) i l'Observatori de les Dones en els Mitjans de Comunicació.

El document vigent conté 15 punts que incideixen essencialment en l'obtenció de la notícia, en la redacció, el llenguatge, els rols i el context en què cal elaborar les informacions sobre violència de gènere.

Les recomanacions també incideixen en el canvi legislatiu produït des de l'any 2004 amb la Llei 5/2008 del dret de les dones a eradicar la violència masclista que estableix la definició de violència masclista.

Des de l'Associació de Dones Periodistes, cada any, des del 2006, fem l'anàlisi sobre com els mitjans de comunicació han aplicat en el seu dia a dia informatiu aquestes recomanacions i com informen sobre la violència masclista. Tot seguit mostrem la metodologia i els resultats del 2014, el novè any consecutiu de la recerca.

Metodologia del projecte

Amb la intenció d'analitzar el tractament informatiu i fer una mirada comparativa sobre com s'han aplicat aquestes recomanacions, hem escollit cinc mitjans de comunicació de caire generalista. També fem al llarg de l'any una mirada a una mostra de digitals, no observant canvis significatius en el tractament.

Els mitjans que formen part de l'anàlisi continuat són els següents:

EL PUNT AVUI

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA

EL PAÍS

LA VANGUARDIA

EI MUNDO

Període

El període analitzat ha estat l'any 2014, els mesos de gener i setembre respectivament, igual que en les anteriors investigacions.

Dues mostres específiques i anàlisi al voltant del 25N

Enguany, tal i com ja vam fer el 2013, hem incorporat dues anàlisis específiques.

Es tracta de veure les informacions que es publiquen al voltant de la commemoració del **25 de Novembre**, Dia Internacional per a l'eradicació de la Violència Masclista als 5 mitjans: *El País*, *La Vanguardia*, *El Periódico*, *El Punt Avui* i *El Mundo* i dos casos d'impacte local: l'assassinat d'una dona al barri de Nou Barris de Barcelona i el també l'assassinat d'una dona a Sant Pere Pescador Girona, on a més d'analitzar els diaris generalistes hi afegim el diari local més proper: el Diari de Girona. Aquests dos casos van tenir lloc el mes de novembre 2014

La metodologia d'anàlisi en aquests dos supòsits ha estat la mateixa que en la utilitzada en l'anàlisi general continuada.

Base de dades

Hem creat una base de dades en la qual hem introduït els ítems necessaris per fer l'anàlisi, a partir de les principals recomanacions sobre el Tractament de la Violència de Gènere en els Mitjans de Comunicació.

Són els següents:

- Títol sencer de la notícia.
- Dia de la setmana, mes i any en què s'ha publicat.
- Secció.
- Pàgina.
- Ubicació de la notícia.
- Evolució i extensió de les informacions.
- Gèneres periodístics.
- Opinió. Tipus.
- Informació. Tipus.
- Víctimes i agressors, origen, anonimat. On s'informa sobre aquests aspectes. El fet migratori.
- Contingut de la informació. Protagonistes
- Antecedents. Conseqüències per a l'agressor
- Fotografia. Tipus.
- Gràfics. Estadístiques.
- Consulta fonts. Tipus de fonts.
- Contextualització de la informació.
- Lèxic i estereotips.
- Titulars

Un cop elaborada i completada aquesta base de dades, s'han processat els resultats en un programa informàtic.

S'han extret les dades que són susceptibles de ser presentades amb gràfics o taules i les oferim amb els corresponents comentaris o interpretacions que se'n deriven i la resta es tracta de forma qualitativa.

Finalment presentem les conclusions de la investigació, tant de l'anàlisi continuada com dels dos casos específics, corresponent a l'any 2014.

1. ANÀLISI QUANTITATIU

1.1 General: mostra 2014

1.1.1- Unitats informatives. Diaris. Extensions

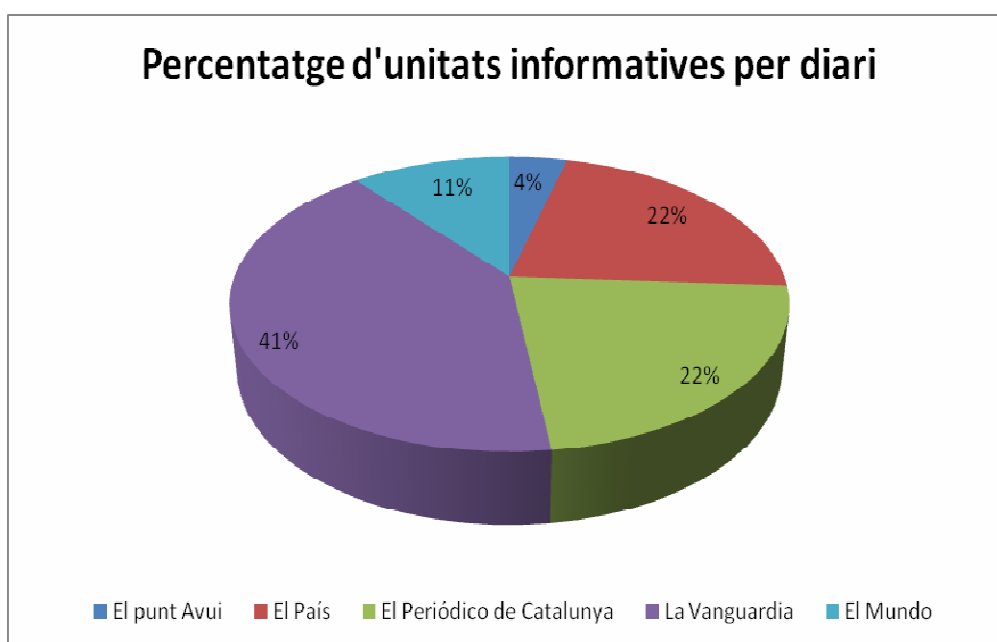
De la mostra escollida (veure metodologia) hem obtingut **27** unitats informatives. Així, si l'any 2013, de mitjana cada diari publicava 8'8 notícies, l'any 2014 aquesta mitjana ha baixat a 5'4 notícies per diari.

Aquesta dada pot venir marcada tant per la conjuntura de la situació (baixada de casos sensibles de ser mediàtics), per la realitat política i econòmica del país que acapara molt espai informatiu i repercuteix en l'espai dedicat a la violència així com per la coincidència dels mesos escollits en la mostra.

El nombre d'unitat informatives sobre violència masclista que publica cada un dels diaris, sí que ens donen una idea més encertada de la importància que cada mitjà dedica a aquest tipus d'informacions.

De les 27 unitats informatives, el 22% pertanyen al diari *El País*; el 41%, a *La Vanguardia*; el 22%, a *El Periódico de Catalunya*; el 4% pertanyen al diari *El PuntAvui*; i, *El Mundo* recull l'11%.

Gràfic 1.

Extensió de las unitats informatives

Gràfic 2.

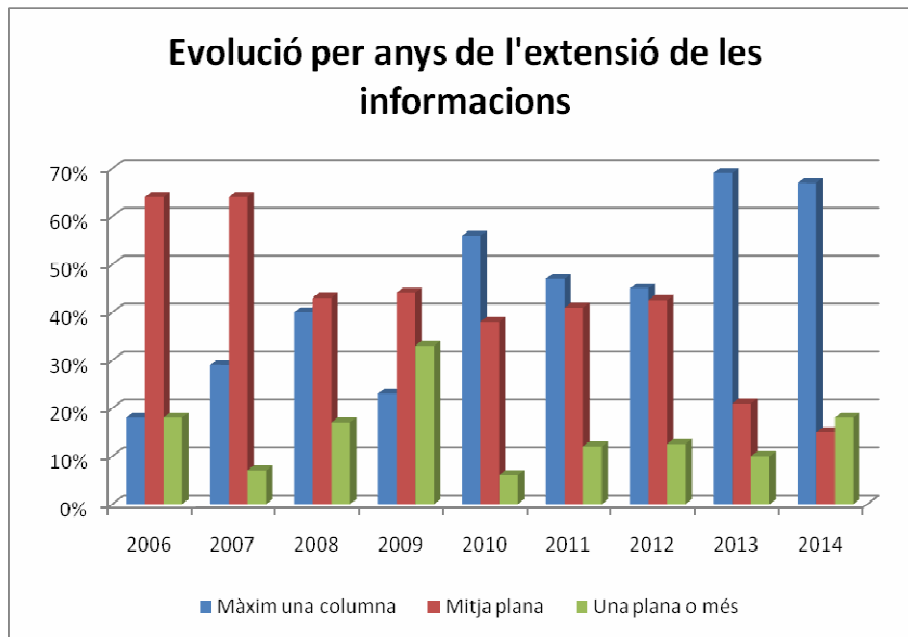

Podem observar com la gran majoria d'informacions sobre violència masclista publicades durant l'any 2014, 67%, no han superat una columna del diari. Això significa que s'han publicat en format breu. Aquestes informacions acostumen a ser en la seva gran majoria notícies sobre fets ocorreguts, és a dir, casos d'agressió.

Les unitats informatives d'una plana o més representen el 18%. Les informacions d'una plana o més acostumen a ser, no una descripció del crim, si no reportatges de sensibilització, balanços anuals de qüestions judicials, o reportatges en positiu.

Si observem el següent gràfic observarem com la tendència marcada en anys anteriors s'estabilitza.

Gràfic 3.

Es confirma la tendència que es va encetar cap a l'any 2010: les informacions de com a màxim una columna són les majoritàries. A més, a l'igual que l'any passat les informacions "breus" superen en 50 punts percentuals a les de mitja plana o més d'una plana. Mai la diferència havia estat tan gran. En canvi sí detectem un petit increment de les informacions de més extensió, cosa que valorem de manera positiva.

Respecte a on s'ubiquen la informacions no hem detectat cap dada significativa. Tampoc és significatiu el dia de la setmana en el que es publiquen.

1.1.2- Gèneres periodístics. Opinió. Informació

El 100% de les unitats informatives són informació.

Opinió

No hi ha cap article d'opinió. És la primera vegada des de l'any 2006 en què es fa aquesta anàlisi que no es publica cap article d'opinió durant els mesos de gener i setembre, que són els que formen part de la mostra.

Informació

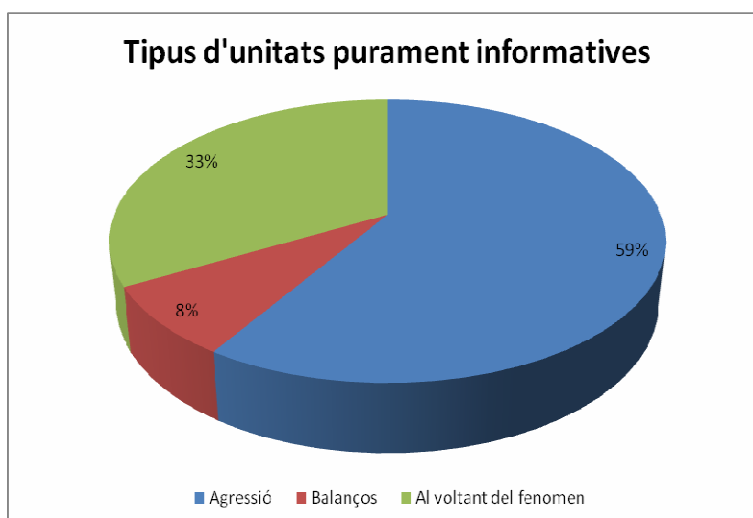
Les unitats purament informatives publicades a l'any 2014 són 27, és a dir, el 100% de les unitats analitzades.

Aquestes informacions les podem classificar de la següent manera:

- **Agressions**= només descriptives del fet ocorregut
- **Balanços**= informacions més elaborades que ofereixen dades generals de l'evolució de la violència masclista, comparatives, casos en positiu, origen del fenomen o altres elements que poden invitar a la reflexió o a la sensibilització i conscienciació
- **Tribunals**= judicis, detencions, explicacions llei...
- **Al voltant del fenomen**: engloba aquelles informacions relacionades amb el tema de la violència com ara manifestacions de rebuig, violència a altres països, iniciatives ciutadanes, cinema, televisió, dificultats per trobar feina per a les dones que han patit una situació de violència, dones que expliquen la seva experiència, casos d'impacte ciutadà... Les informacions sobre "els fets de violència" actualment acostumen a ser, com hem vist abans, notícies breus, i es limiten a ressenyar els fets, en molts casos sense citar ni les fonts. En canvi han crescut les unitats informatives que es fan ressò d'aspectes derivats de la violència masclista.
- **Altres** = reaccions/ decisions polítiques a nivell local, autonòmic, estatal o europeu.

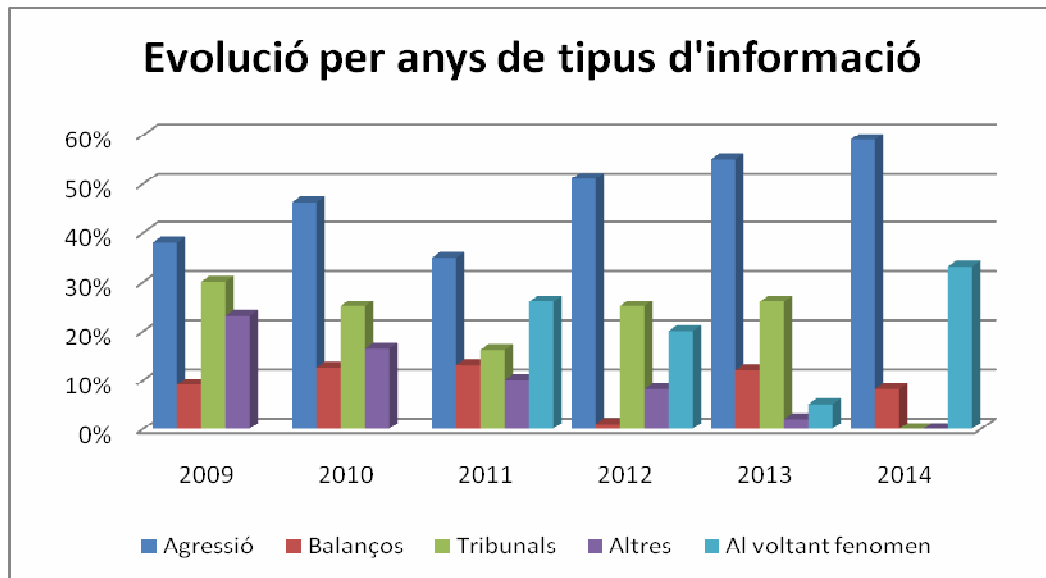
Observem el gràfic

Gràfic 4.

Només es troben dues informacions (8%) sobre balanços, publicades a començament d'any, que corresponen a *La Vanguardia* i a *El Periódico de Catalunya*. Aquest tipus d'informacions en el més de gener eren habituals en tots els diaris, per això sorprèn aquest volum tan baix.

Gràfic 5.

En aquest gràfic veiem l'evolució del tipus d'informació. El més rellevant és que, si tenim en compte que es van reduint el nombre d'unitats informatives i que aquestes unitats tracten estrictament els casos d'agressió podem afirmar que els diaris tendeixen a limitar-se a parlar de la violència masclista quan succeeix un cas en què les conseqüències acostumen a ser la mort de la víctima o ferida greu.

1.1.3- L'ús de fotografia i la infografia

Fotografia

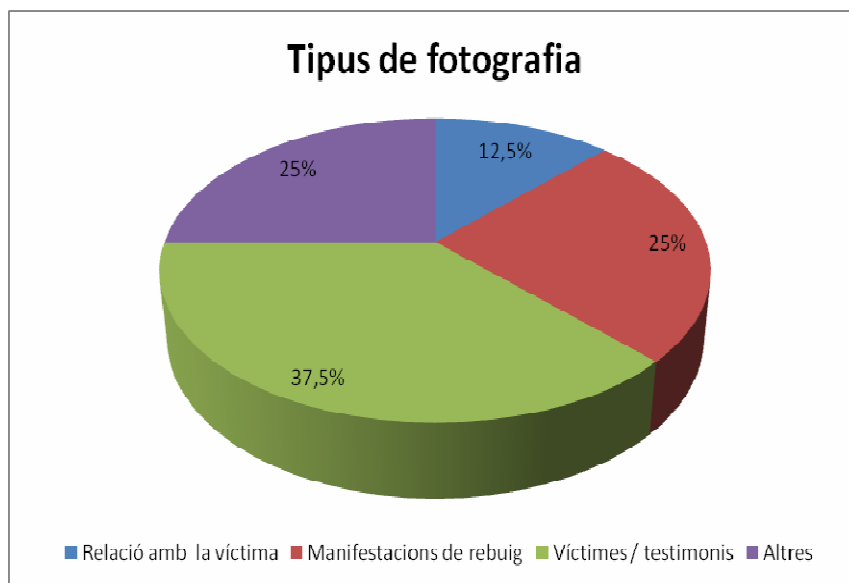
De les 27 unitats informatives, 19 d'elles, el 70%, no van acompanyades de cap fotografia. Aquest nombre, i no és casualitat, coincideix amb el total d'unitats de informatives de màxim una columna. Les notícies amb foto són en números absoluts 8 i representen el 30% del total.

Les fotografies les hem classificat en:

- Fotos que tenen relació directe amb la víctima: edifici on vivia, lloc del succés...
- Fotos de l'agressor, detingut / acusat
- Manifestacions de rebuig vers la violència masclista i/o de solidaritat vers les dones que pateixen una situació de violència
- Fotografies de les víctimes
- Altres: (càrrecs electes, persones expertes, periodistes, panoràmiques...)

Observem el tipus de fotografies que s'han publicat en l'any 2014

Gràfic 6.

Si fem una mica d'històric, tenim que l'any 2010 havien desaparegut les fotos de les víctimes. Però a partir del 2011, i sobretot en les anàlisis del 2012 i 2013, les fotografies de la víctima, normalment, quan s'està retirant el cadàver del lloc dels fets, han tornat a sortir. Aquest any també trobem aquesta fotografia en el diari El País (15/01/2014). Malgrat tot, però, normalment quan apareix una fotografia de les víctimes, aquestes són dones que donen testimoni.

Infografia

En el 96% dels casos no apareix cap infografia. Només una notícia (4%) que fa un balanç de 10 anys de la Llei Integral contra la violència vers les dones arran d'una proposta de la Ministra Mato per renovar-la, en fa ús. Es publica al El País (11/09/2014)

1.1.4- Víctima i agressor. El fet migratori. L'anonimat

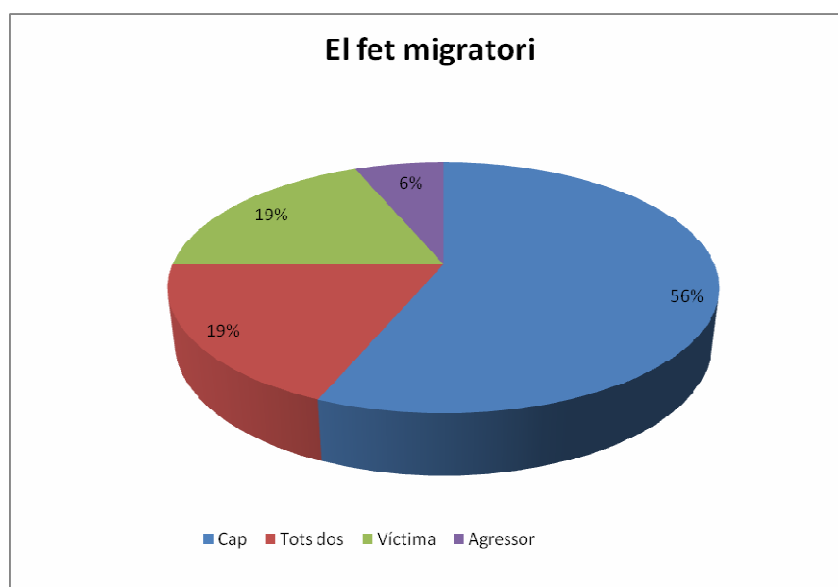
El fet migratori

Un 26% de totes les notícies analitzades donen dades respecte a la nacionalitat de les víctimes o dels agressors.

Ara bé, si només tenim en compte aquelles notícies susceptibles de recollir aquesta informació donada la seva temàtica, és a dir, si analitzem les notícies sobre casos d'agressions i descomptem els balanços i les notícies sobre el voltant del fenomen, el percentatge puja fins al 44% de les notícies. Per tant, més de les meitat de les unitats informatives, el 56% no la recullen.

Observem el següent gràfic

Gràfic 7.

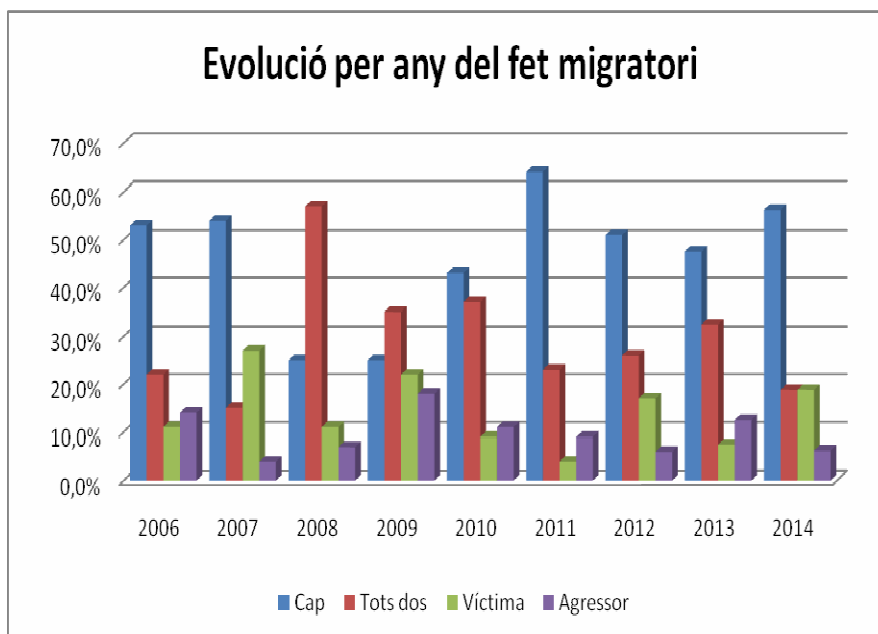

Així, el **19%** de les unitats informatives donen informació sobre l'origen immigrant o no de la víctima i, el 6% donen aquesta dada respecte a l'agressor.

Ara bé, del 100% de les notícies que recullen l'origen immigrant dels protagonistes (en números absoluts 7 notícies de les 16 possibles) només una d'elles, el 14%, destaca que un dels dos, en aquest cas, l'agressor és espanyol. La resta, el 86%, manifesten el caràcter estranger dels protagonistes

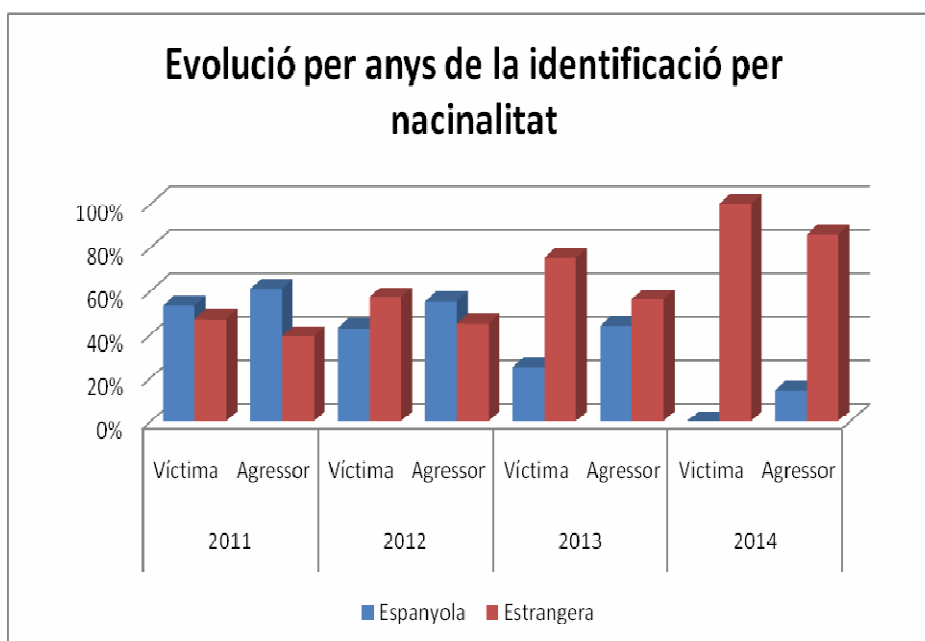
També, només en un cas es destaca al titular l'origen de la víctima mentre que al cos de la notícia s'esmenta també el de l'agressor.

Gràfic 8.

Veiem que la tendència predominant al llarg dels darrers anys és la d'eliminar la informació sobre l'origen de la víctima i l'agressor.

Gràfic 9.

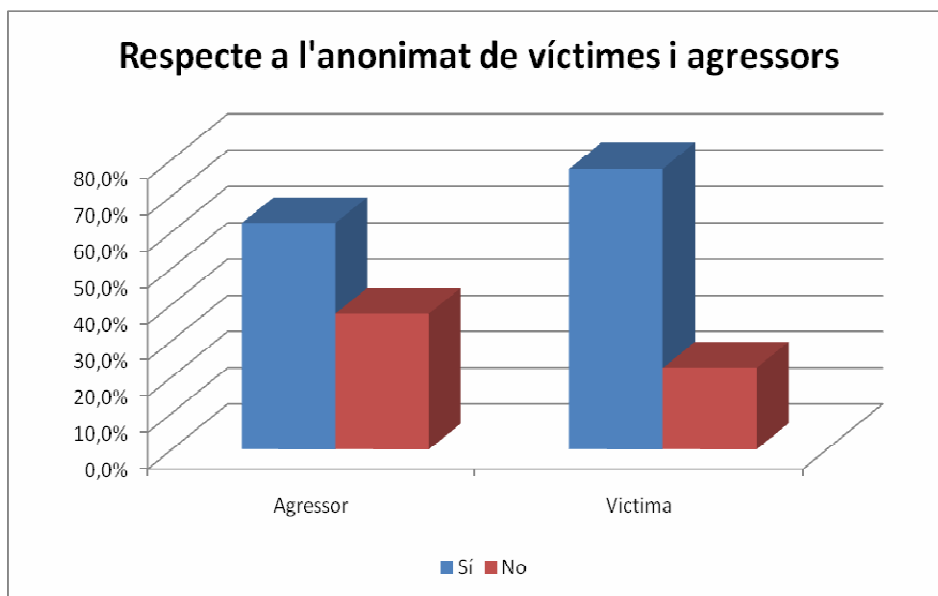

D'altra banda en els darrers anys es confirma el fet que es dona més rellevància a que els protagonistes siguin estrangers que persones nascudes a Catalunya o Espanya.

L'anonimat

Observem el gràfic:

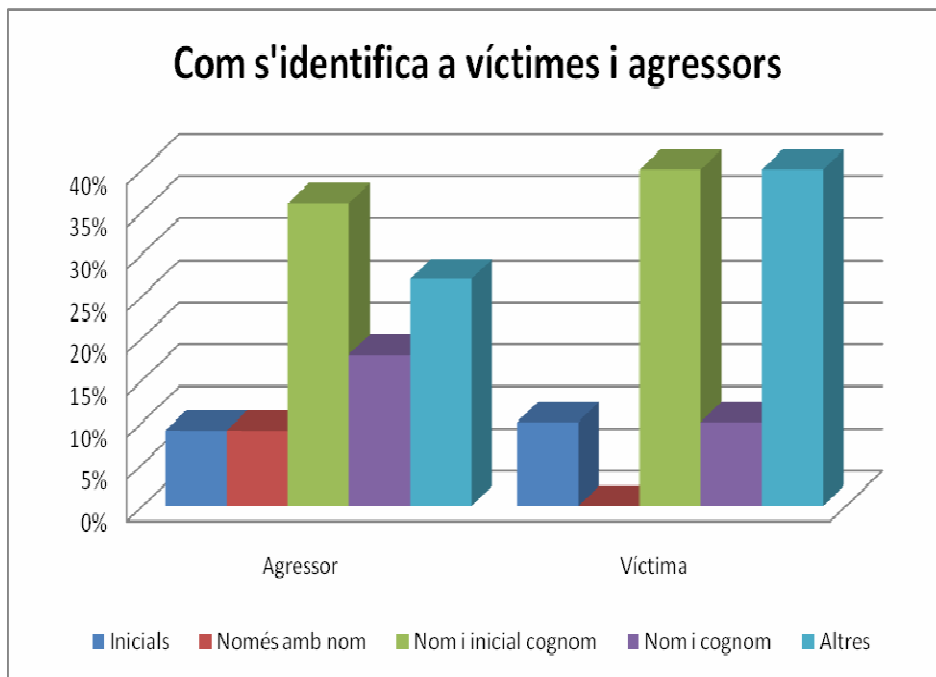
Gràfic 10.

Malgrat que les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat, el 62'5 % de les víctimes i el 69% dels agressors surten esmentades amb alguna dada com el nom i cognoms o inicials o fins i tot amb l'adreça on vivien.

Aquestes dades són molt significatives perquè representen un augment considerable respecte a l'any anterior en el qual només el 23% de les víctimes i el 38% dels agressors apareixien en la informació amb alguna d'aquestes dades.

Gràfic 11.

En el 40% de les víctimes i en el 27% dels agressors s'esmenta l'adreça on vivien, una manera també molt fàcil d'identificar-los i que hem volgut ressaltar en l'apartat "Altres".

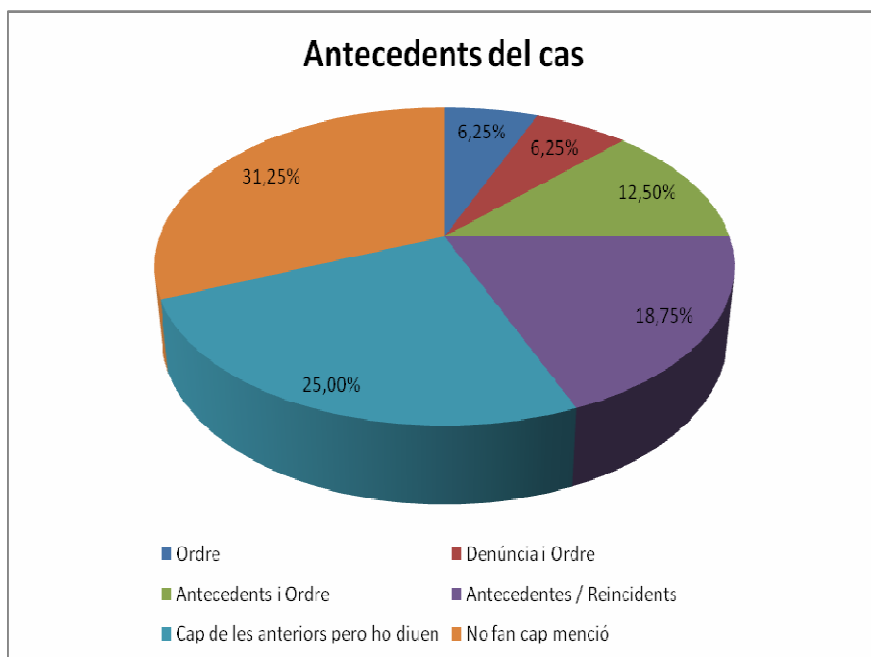
1.1.5- Antecedents i conseqüències del cas

Antecedents

Les unitats informatives susceptibles de recollir dades sobre la víctima i l'agressor corresponen a notícies del tipus Agressió, aquest any representen el 59% del total. D'aquestes el 31'25% no fan cap esment a aquesta qüestió.

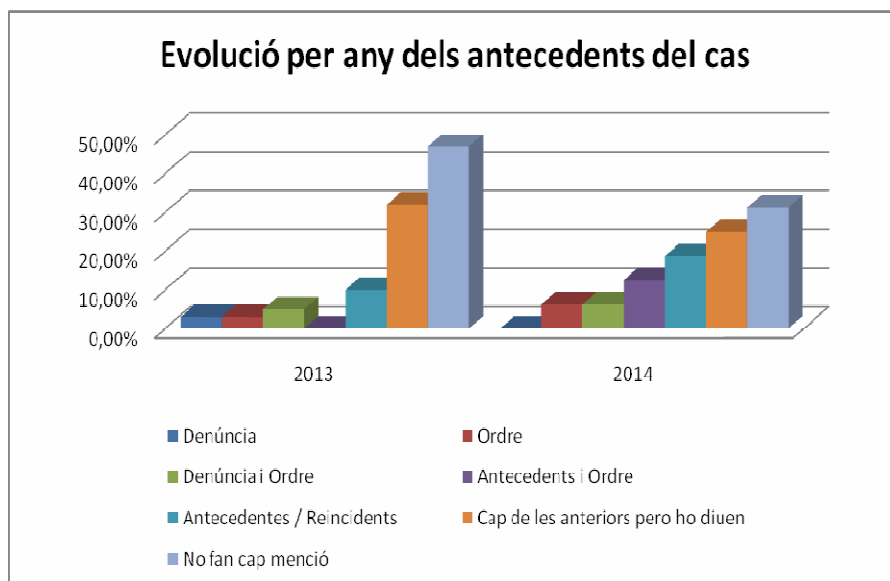
Observem el següent gràfic

Gràfic 12.

A la societat actualment hi ha un debat obert sobre si cal donar la dada de si la víctima havia presentat denúncia i si tenia ordre d'allunyament ja que aquesta dada pot ajudar a una persona que es troba en situació de violència a perdre la por a denunciar o a que aquesta li augmenti. Veiem en aquest gràfic que aquesta dada, si les fonts oficials l'han facilitat, el mitjà la dona. Només un 31% de les informacions no fan cap esment a cap dels supòsits (Si s'havia presentat denúncia, si hi havia un ordre d'allunyament...).

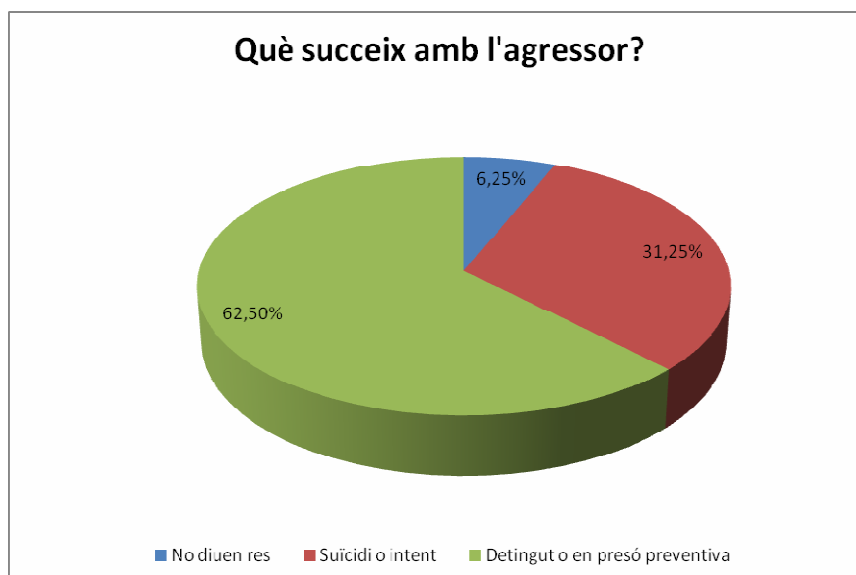
Gràfic 13.

Si observem aquest gràfic amb l'evolució els darrers dos anys veiem que han crescut el 2014 les informacions que donen la dada de si hi havia o no ordre d'allunyament i si l'agressor tenia antecedents mentre que disminueix la de si s'havia presentat denúncia i les que no en diuen res. Per tant la tendència creixent és la de donar aquest informació.

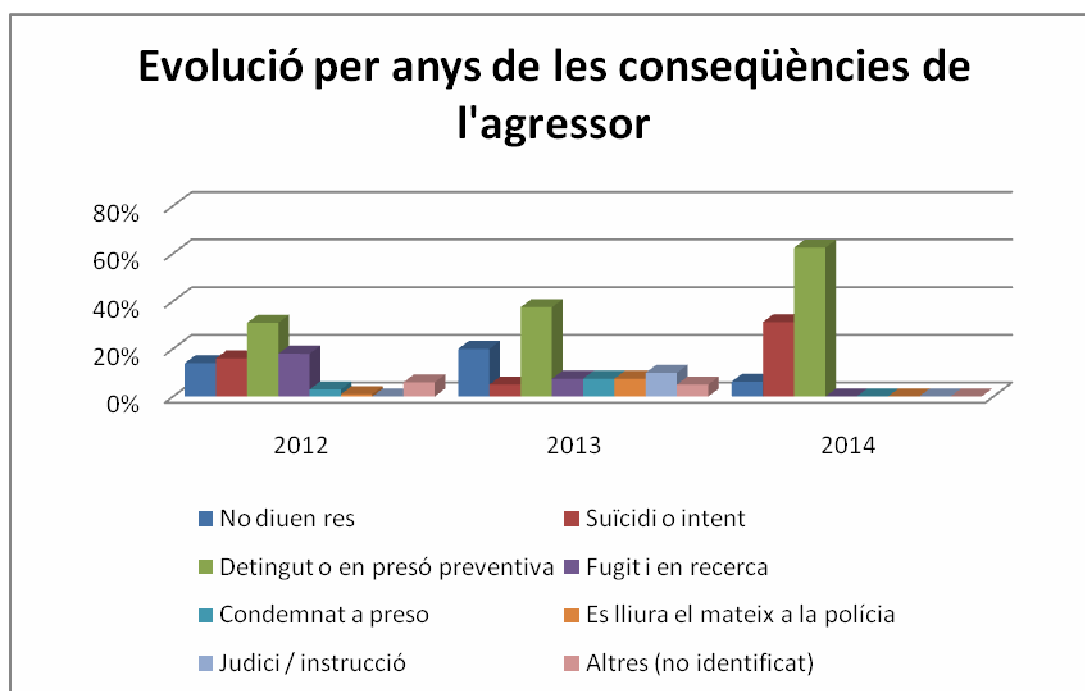
Conseqüències per a l'agressor

Gràfic 14.

Poques són les unitats informatives que no expliquin què ha passat amb l'agressor, sobretot quan aquest ha estat detingut o es troba en presó preventiva. Només el 6% de les informacions no donen cap d'aquestes dades i en el 31% dels casos s'esmenta obertament que l'agressor s'ha suïcidat o ho ha intentat.

Gràfic 15.

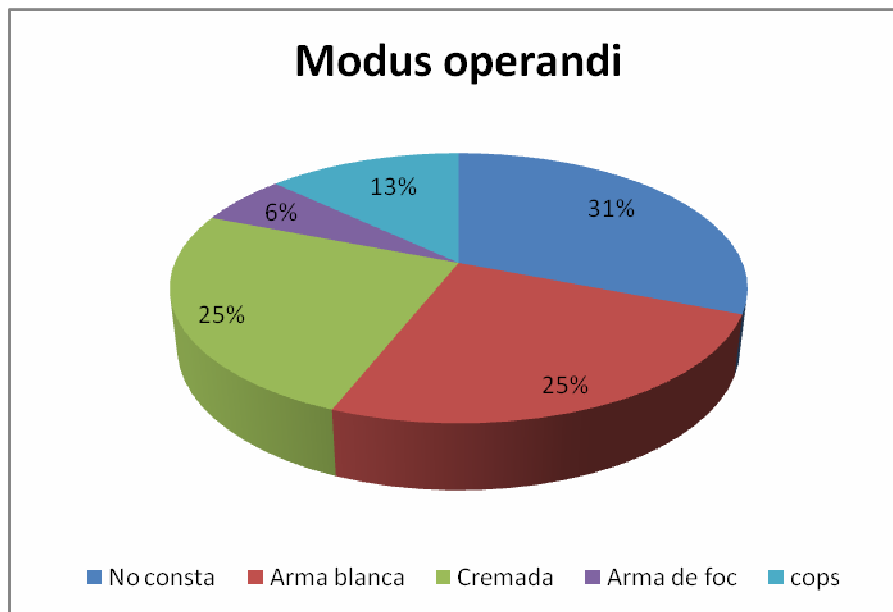

Fent una mirada retrospectiva els darrers 3 anys veiem com any rere any i sobretot el 2014 creixen exponencialment les informacions que donen la dada que l'agressor ha estat detingut o es troba en presó preventiva així com les de si s'ha suïcidat o ho ha intentat. En canvi són irrellevants les notícies sobre el seguiment judicial del cas i si l'agressor ha entrat a la presó, potser degut a l'increment de casos en què l'agressor se suïcida.

1.1.6- El modus operandi

De les informacions susceptibles de recollir aquesta dada, aquelles que parlen d'un cas d'agressió o mort, el 69% recullen de quina manera s'ha produït el fet.

Gràfic 16.

En un 31% dels casos no consta el modus operandi és a dir de quina manera l'agressor ha agredit la víctima. Caldria debatre si cal donar aquesta dada però el problema no el veiem tant en què es digui o no sinó en el lèxic, les expressions i els detalls que es poden arribar a donar ja que poden fregar el sensacionalisme. (veure apartat lèxic i estereotips).

1.1.7- Les fonts informatives

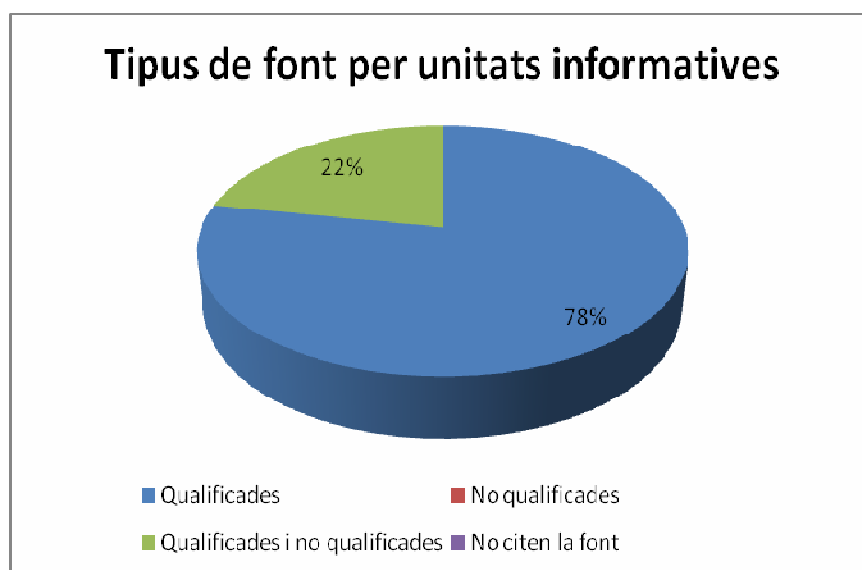
3.3. Les fonts

La font informativa és el canal que facilita la informació per redactar la notícia.

El segon punt de les Recomanacions sobre el tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació especifica que cal **“Seleccionar i diversificar les fonts d’informació**. Cal evitar recollir testimonis del veïnat i dels familiars si no tenen dades concretes i aprofitables... És convenient que els i les periodistes i les empreses de mitjans de comunicació exerceixin la seva tasca d’acord amb els principis professionals i les normes ètiques. És important considerar, tant en les decisions com en la tria de fonts informatives i testimonis, l’objectiu periodístic que es persegueix, el context en què s’emmarca el fet i l’impacte i les conseqüències que se’n poden derivar segons com es tracti la informació”.

En l’anàlisi del 2014 hem trobat que en 27 notícies s’han utilitzat 79 fonts d’informació, és a dir, cada notícia utilitza gairebé 3 fonts d’informació (2’9). A més a diferència d’altres anys només hi ha 6 notícies que utilitzen fonts no qualificades (22%). Si no compten aquestes fonts, cada notícia utilitza 2’7 fonts qualificades.

Gràfic 17.

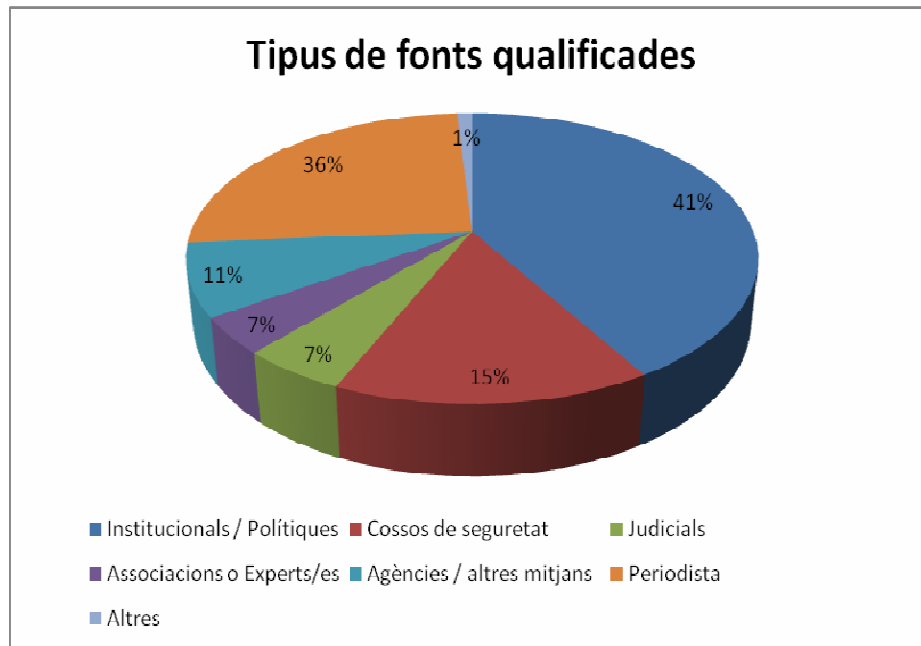
Per primer cop no hi ha cap informació que utilitzi només fonts no qualificades o que no citin la font. També cal destacar que només hem trobat una notícia que utilitzi com a única font el propi periodista que narra els fets.

Fonts qualificades

Les fonts qualificades les hem classificat en:

- Institucionals / Polítics
- Cossos de seguretat
- Judicials
- Associacions o Expertes
- Sanitàries
- Protagonistes
- Agències / altres mitjans
- Altres

Gràfic 18.

Com es pot apreciar predominen les fonts institucionals i el propi periodista seguides dels Cossos de Seguretat.

Són poques les informacions que utilitzen fonts de persones expertes i/o entitats.

Fonts no qualificades

El 33% de les fonts no qualificades són els veïns, veïnes o la gent del barri. També hem observat un percentatge alt en què s'utilitzen expressions poc clares a l'hora de citar les fonts. Ens referim a: fonts properes al cas, a la investigació... etc.

1.2 Anàlisi de dos casos

1.2.1- Introducció.

Fins ara hem analitzat diaris d'informació generalistes. Però què passa quan un diari ha de cobrir una informació molt propera geogràficament? Es fan més males praxis quan el fet noticiable és més proper; quan els periodistes poden apropar-se al lloc dels fets? Els diaris locals o comarcals es comporten de la mateixa manera que els generalistes o empitjoren la qualitat de la informació? Les versions digitals dels diaris tracten pitjor aquesta aquest tipus d'informació que les versions en paper?

A aquestes preguntes/hipòtesis intentarem donar resposta a través de l'anàlisi de dos casos concrets que van tenir lloc el mes de novembre: l'assassinat d'una dona al barri de Nou Barris de Barcelona, on podrem veure com es comporten els diaris generalistes davant d'un fet molt proper geogràficament a ells; i el també assassinat d'una dona a Sant Pere Pescador Girona, o a més d'analitzar els diaris generalistes sumen el diari local més proper: el *Diari de Girona*.

1.2.1- Unitats informatives. Diaris

De les unitats informatives en paper, analitzarem 14 articles, dels quals 9 (64%) pertanyen al cas de Sant Pere Pescador i 5 (36%) al de Nou Barris.

En el primer cas, les unitats informatives de *El Periódico de Catalunya* representen el 40% del total de les informacions publicades. La resta publica una sola informació exceptuant *El Mundo*, que no publica cap informació sobre aquest fet. Cal destacar que *El Periódico de Catalunya* és un diari generalista però amb una gran vocació d'informació local mentre a l'altra banda, *El Mundo* és un diari també generalista però, que malgrat tenir redacció a Barcelona, té una vocació més centralista i menys de proximitat.

En el segon cas, *El Punt Avui*, *El Periódico de Catalunya* i el *Diari de Girona* publiquen cadascun el 22% de les informacions mentre que *El País*, *El Mundo* i *La Vanguardia* publiquen cadascun el 11%. De la mateixa manera que en el cas anterior podríem afirmar que els diaris amb més vocació d'informació local referent a Catalunya o a la província de Girona tenen una major cobertura que els diaris més generalistes.

1.2.3- Gèneres periodístics. Opinió. Informació

El 100% de les unitats d'anàlisi publicades en els 2 casos són purament informatives. No hi ha cap article d'opinió.

La Informació

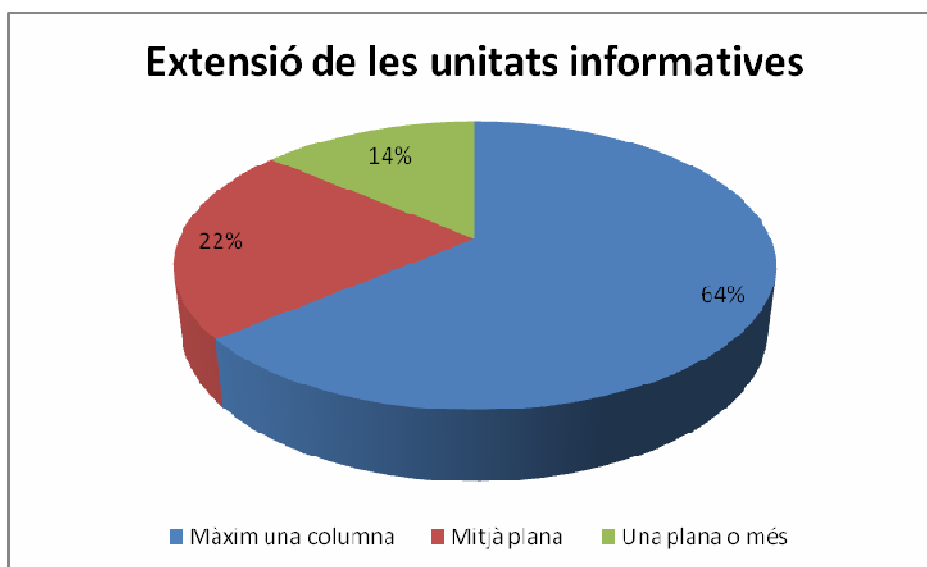
El 100% de les informacions publicades en els dos casos es poden englobar en la categoria de mort/agressió. És a dir, cap dels diaris han publicat cap informació de sensibilització o d'anàlisi del problema de la violència masclista.

Només el *Diari de Girona*, en el cas de Sant Pere Pescador, destaca una de les informacions a la Portada.

Extensió.

Observem el gràfic

Gràfic 19.

De les informacions publicades entre tots dos casos, el 64% corresponen a notícies que tenen una extensió de màxim una columna. El 22% tenen una extensió de mitja plana i el 14% d'una plana o més.

Si ens fixem en el casos per separat podem observar una tendència semblant, és a dir, la majoria de les informacions són de màxim una columna.

Ara bé, es interessant veure com els diaris més propers als fets o amb una vocació més local, són aquells que donen més importància al fet noticable.

Així, en el cas de Nou Barris, *El Periodico de Catalunya* és el diari que li dedica més espai, tant en el nombre d'unitat publicades com en l'extensió (mitja plana i una plana sencera) mentre que la resta només li dediquen una notícia de com a màxim una columna.

En el cas de Sant Pere Pescador, el *Diari de Girona* li dedica al fet una portada de mitja plana i una pàgina sencera; i *El Periodico de Catalunya*, mitja plana. La resta de diaris només arriben com a màxim a la columna, incloent el *Punt avui*, que publica les mateixes unitats informatives que el *Periodico de Catalunya* i el *Diari de Girona* (2 cadascun com hem vist més amunt.)

L'ús de fotografies.

La meitat de les unitats analitzades en els dos casos van acompanyades de fotografies. Si separem el casos ens fixem que el 60% de les informacions sobre el cas de Nou Barris porten una foto mentre que el 44% de les informacions de Sant Pere Pescador les porten.

Publiquen fotos a les informacions de Nou Barris *El Periodico de Catalunya* i el *Punt Avui*. Publiquem fotos a les informacions de Sant Pere Pescador, el *Diari de Girona*, *El Periódico de Catalunya* i el *Punt Avui*.

Per tant, i seguint les reflexions anteriors, els diaris més propers geogràficament o amb vocació més local són aquells que destaquen més aquests tipus d'informacions.

Respecte al tipus de fotografies, cal destacar que en el cas de Nou Barris totes es limiten a mostrar el lloc on es va produir el crim, la façana de l'edifici. Mentre que el cas de Sant Pere Pescador les fotografies van des d'ensenyar el lloc del crim, el cotxe policial on se suposa que està el presumpte culpable fins a imatges de veïns, familiars i inclús d'una ambulància atenent una familiar de la víctima per una crisi nerviosa. Aquesta darreres fotografies de caire més sensacionalista va ser publicades per el *Diari de Girona*.

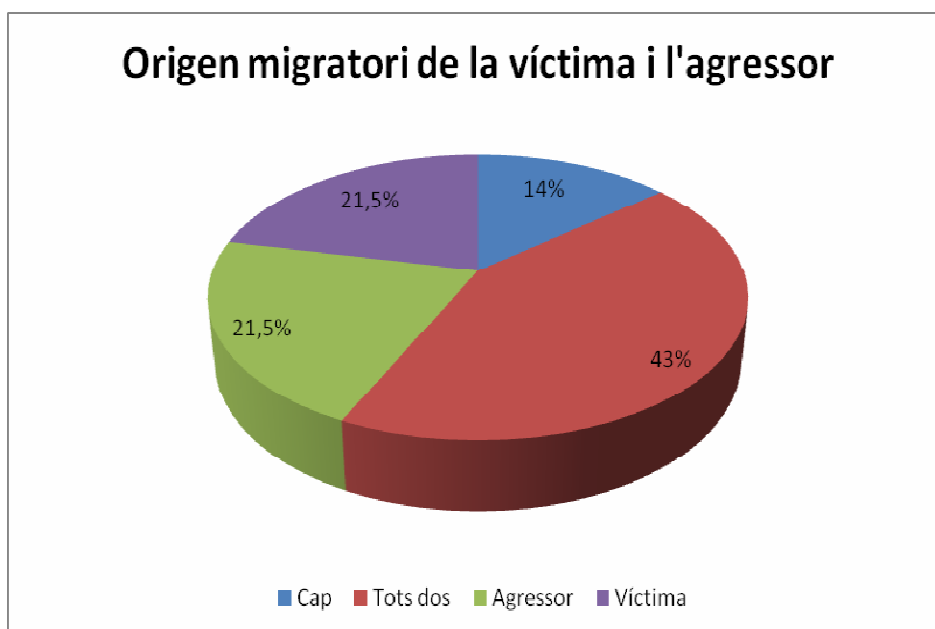
1.2.4- Víctima i agressor. El fet migratori. L'anonimat

El fet migratori

El 86% de les informacions publicades entre els dos casos donen informació sobre l'origen migratori dels protagonistes.

Només dues informacions, una de *El Periódico de Catalunya* en el cas de Nous Barris, i una del *Punt Avui* en el cas de Sant Pere Pescador no dóna cap referència al fet de si els protagonistes són o no espanyols. Cal esmentar, que tots dos diaris van publicar més d'una informació del cas respectiu i que per tant, en algunes de les notícies publicades sí que ho esmentaven.

Gràfic 20.

Aquest gràfic posa de manifest que si comptem els dos casos junts, les vegades que es destaca l'origen de la víctima i de l'agressor són les mateixes, és a dir, no hi ha un tracte diferent entre els dos.

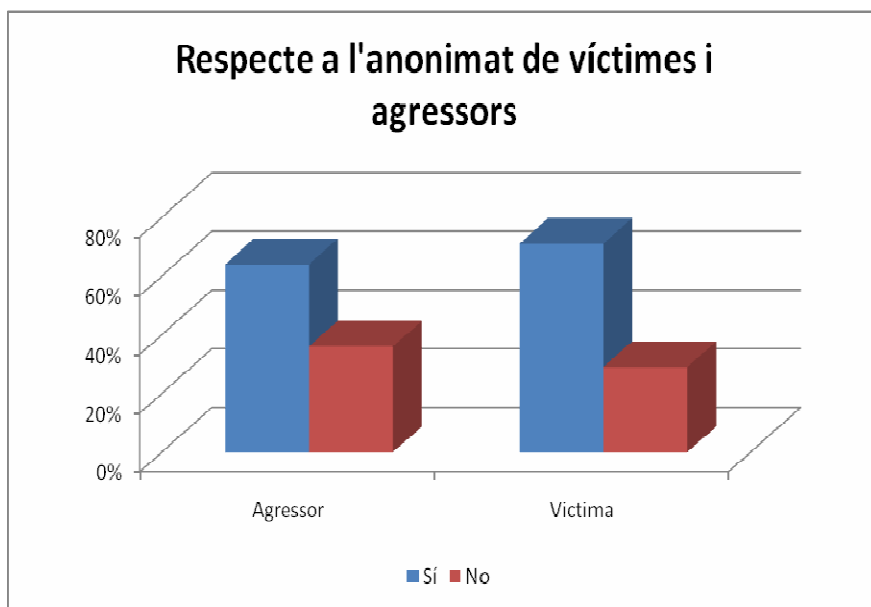
En el cas de Sant Pere Pescador tant la víctima com l'agressor eren de Gàmbia. Però en el cas de Nou Barris, la víctima era argentina i l'agressor espanyol. El tractament és igual per a tots 2 en aquest cas? Doncs, no. En 4 de 5 informacions, el 80%, es destaca que ella era immigrant en canvi només en 2 de 5, el 40%, es diu que ell era espanyol.

Com una valoració més positiva, hem de dir que cap notícia d'aquest dos casos recull aquest tipus de dades en el titular.

L'anonimat de la víctima i de l'agressor

Tant en el cas de la víctima com en el de l'agressor sembla que l'anonimat de la víctima i del 'agressor es respecta.

Gràfic 21.

Només un 29% de les unitats informatives donen el nom (25% d'aquestes), el nom i la inicial del cognom (25%) o el nom i cognom (el 50%) de la víctima. Respecte a l'agressor el percentatge puja una mica, un 36% dóna algun tipus de dada: només nom (el 20%), nom i inicial del cognom (20%) i nom i cognom un (60%).

Ara bé, aquest resultat que es pot interpretar com a positiu queda en entredit si ens fixem en què el 57% de les informacions, és a dir, més de la meitat donen l'adreça on vivien els protagonistes. I per aquesta dada, és molt fàcil identificar tant a la víctima com a l'agressor.

1.2.5- Antecedents i conseqüències

Antecedents

El 64% de les unitats analitzades contextualitzen la informació a partir de donar dades de sí entre la parella hi havia antecedents de violència per part de l'agressor, denúncies prèvies o ordres d'allunyament.

En el cas de Nou Barris, el 40% de les informacions destaquen sobretot el fet que ella havia denunciat i estava a l'espera de judici. La resta d'informacions o no diu res o només afegeixen que estaven separats.

En el cas de Sant Pere Pescador, només el 22% de les notícies publicades no expliciten els antecedents del cas. La resta destaquen sobretot les denúncies prèvies que la víctima havia interposat i retirat i la sol·licitud d'ordres d'allunyament que el jutge li havia denegat. És curiós i cal esmentar que en el 29% d'aquestes dades les fonts siguin els propis veïns i així es fa constar.

Conseqüències per a l'agressor

L'agressor de Nou Barris es va suïcidar i el 100% de les unitats informatives destaquen aquest fet. I el 60% ho anuncien en el propi titular.

En el cas de Sant Pere Pescador, l'agressor va ser detingut i el 78% de les informacions recullen aquesta dada. Ara bé, només el 22% de les unitats publicades ho destaquen en el titular, són les publicades per *El País* i *El Mundo*.

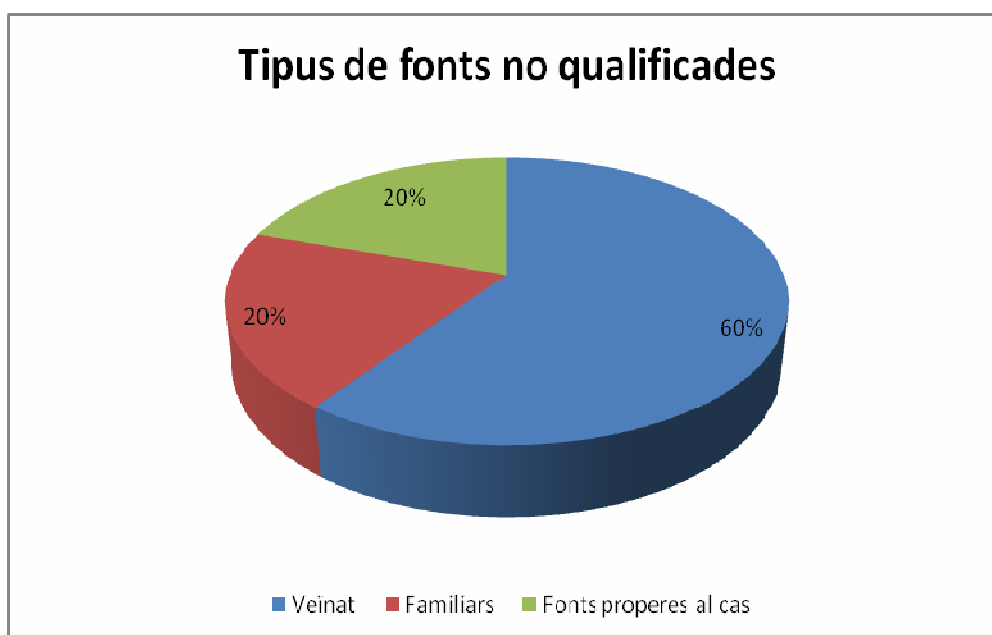
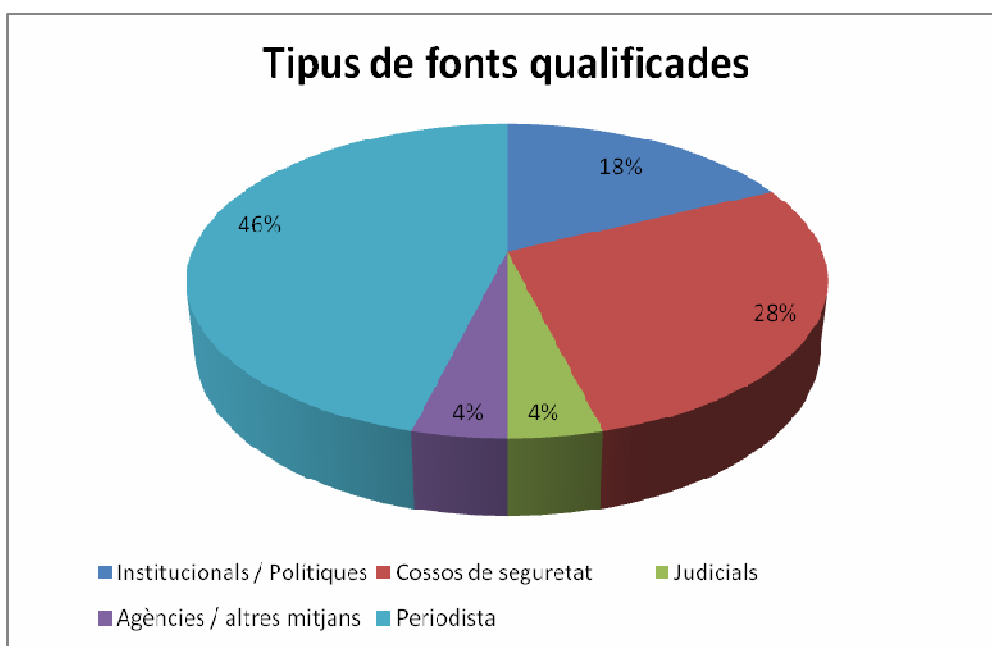
1.2.6- Les fonts informatives

El 50% de les unitats analitzades utilitzen fonts qualificades i l'altre 50% alterna les fonts qualificades amb les fonts no qualificades.

Ara bé, el 21% de les informacions utilitzen com a única font el propi periodista que signa la informació (que es considera una font en tant ens explica les coses tal i com les ha vist / viscut / investigat). I, també un 21% de les informacions citen només una font extra a més de la del periodista.

Per tant, si no comptessin el periodista com a font el 21% de les informacions no citen cap font i un 21% de les informacions citen una única font informativa.

En total s'han emprat de mitjana 2'7 fonts per notícia. El 74% de les fonts corresponen a font qualificades i el 26% a fonts no qualificades.

En el primer gràfic veiem com les fonts institucionals són les predominants, amb un 46% mentre que en el segon gràfic tenim que els veïns representen el 60% de les fonts no qualificades citades.

Finalment i pel que fa a les **versions digitals** dels mitjans hem fet una lectura de les notícies derivades d'aquests dos casos i volem assenyalar que en general la línia d'elaboració de la notícia és similar. Només que en la majoria dels digitals s'elabora més d'una notícia del cas o l'extensió és més llarga, i en moltes d'elles simplement es limiten a reproduir comunicats institucionals de rebuig de l'assassinat, es donen més detalls de com s'ha produït el crim o se centren en aspectes concrets. Aquests detalls el que fan en moltes ocasions és reproduir estereotips sense afegir cap dada qualitativa. Per exemple en el cas de Sant Pere Pescador es reforça el fet què el lloc dels fets era una “zona de viviendas de fuerte presencia inmigrante”. Y que ells eren “Protagonistas habituales de peleas”. (El Periódico digital 17/11/2014). O en el cas de La Vanguardia digital que fa una seqüència dels fets. Així una de les notícies del 17 de novembre, ubicada a Successos, porta com a titular: *La mujer muerta en Sant Pere Pescador había denunciado a su marido por malos tratos*. Y en el cos de la notícia es reforça el fet que malgrat la denuncia, continuaven vivint junts. L'endemà, el 18 de novembre, aquesta mateixa capçalera elabora una altra notícia amb el títol: *La mujer muerta en Sant Pere Pescador pidió una orden de alejamiento que le fue denegada*. Es tracta d'un breu on es detalla l'ordre d'allunyament demanada i denegada per no poder acreditar els fets.

La versió digital del Diari de Girona en la notícia publicada el dia 20 de novembre – 3 dies després del fet- l'interès informatiu se centra en el seguiment judicial de l'agressor. El títol és: *Presó sense fiança per a l'assassí masclista de Sant Pere Pescador*, i en el cos de la informació es donen detalls de la declaració al Jutjat i seqüència dels fets des del principi, incidint en la mala relació de la parella, que ell treballava de forma puntual, bevia amb freqüència i passaven per penúries econòmiques.

Referent al cas de la dona morta al barri Barcelona de Nou Barris volem esmentar el fet que La Vanguardia digital va publicar diverses actualitzacions el dia 10, notícia del fet, el dia 11, comunicat de l'Ajuntament de Barcelona i una altra amb un comunicat del sindicat CCOO. Mentre que El País digital, el mateix dia del crim, el dia 10, es va limitar a fer un relat breu del fet amb un titular pràcticament igual al publicat en la versió en paper: *Un hombre mata a su exmujer y se quita la vida en Barcelona*.

1.3 Anàlisi de les informacions al voltant del 25 de novembre

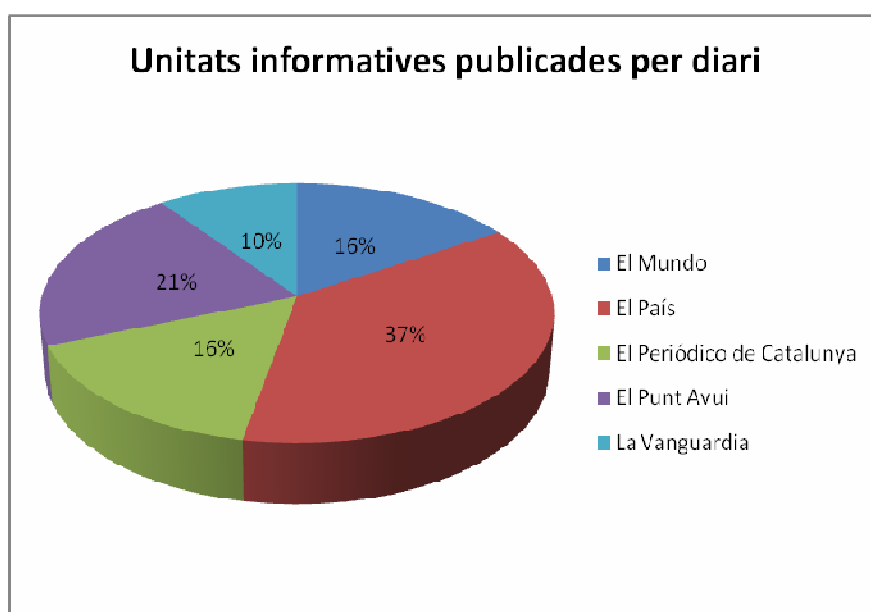
1.3.1- Introducció. Unitats informatives. Diaris

El dia 25 de novembre es commemora el Dia Internacional per a l'eradicació de la Violència Masclista

Els mitjans preparen articles especials per commemorar aquesta diada.

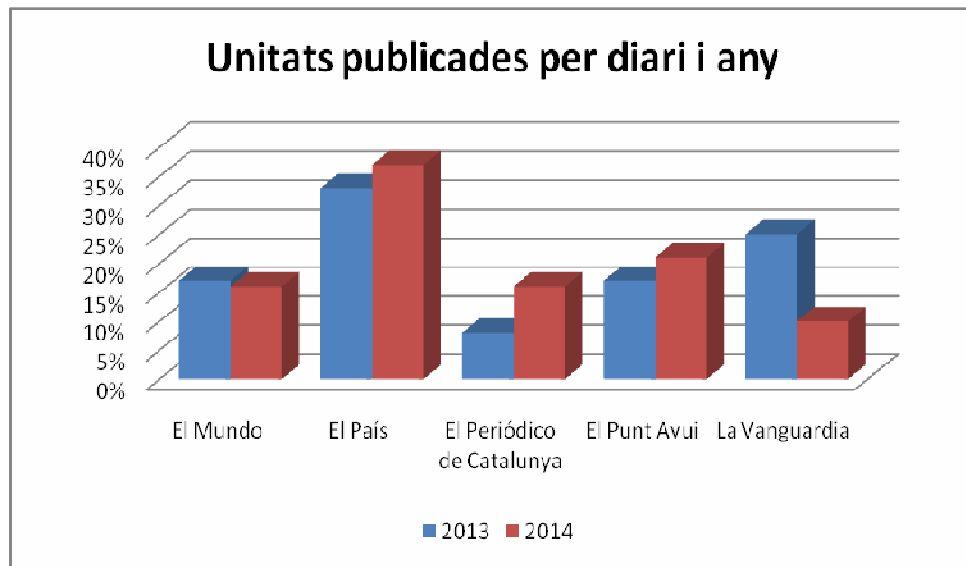
Entre els 5 diaris analitzats (*El Mundo*, *El País*, *El Periódico de Catalunya*, *El Punt Avui* i *La Vanguardia*) s'han trobat 19 unitats informatives, 7 més que l'any 2013. La principal hipòtesi d'aquest augment és precisament que l'any 2014, Llei Orgànica de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere aprovada pel Parlament Espanyol feia 10 anys. Tot i que també hem detectat en l'anàlisi de la mostra general del 2014 - corresponent als mesos de gener i setembre- una davallada de les unitats informatives sobre temes més relacionats amb els balanços i la sensibilització així com d'articles d'opinió, encara no podem afirmar que aquest tipus d'informacions s'hagin desplaçat al voltant d'aquesta diada. Però s'ha d'observar com es comporta en els propers anys.

Gràfic 24.

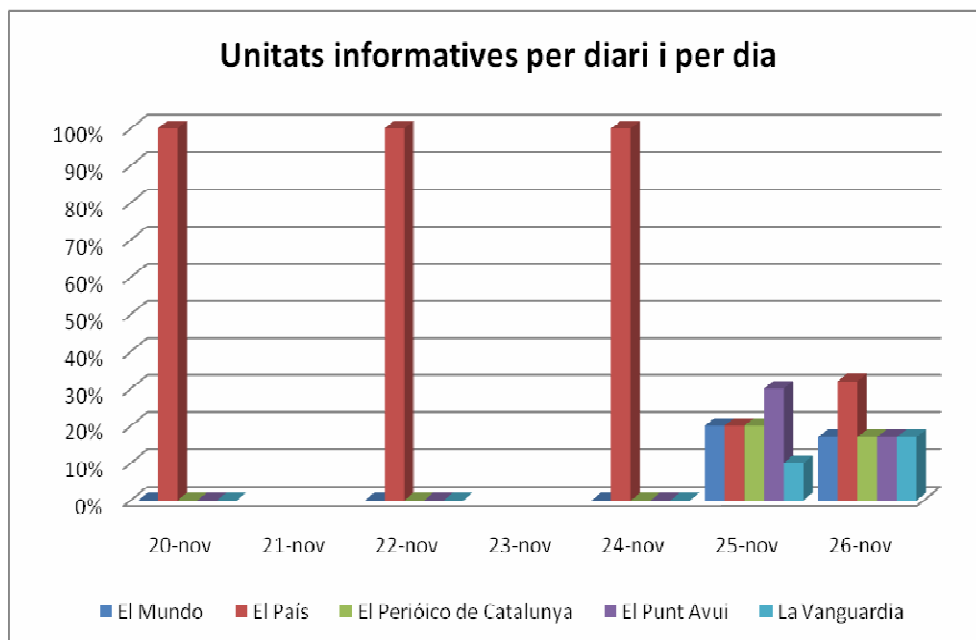

El País, amb un 37% del total d'unitats informatives publicades, és el diari que més articles publica envers aquest tema. I la tendència a ser el diari que més importància dóna a aquests temes sembla confirmar-se si observem l'evolució al llarg d'aquest darrers dos anys.

Gràfic 25.

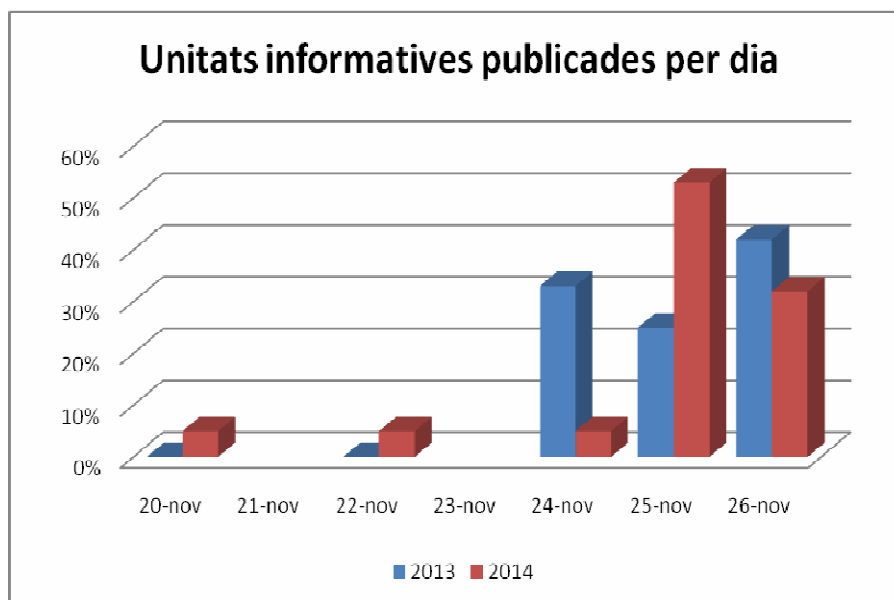
Gràfic 26.

Les 19 unitats informatives es van publicar entre els dies 20 i 26 de novembre. Tot i que el dia 25 concentra el 53% de les informacions publicades. I el dia següent, el 32%. Només El País publica notícies els dies anteriors a la Diada.

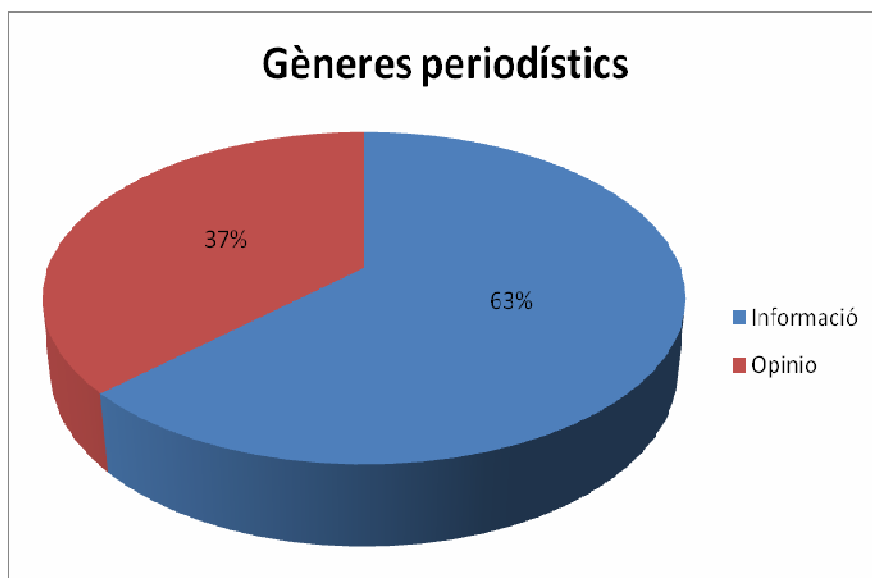
És sorprenent aquest fet si el comparem amb l'any passat ja que, tot i que resulta més natural que el dia 25 concentri més informacions, l'any 2013, les unitats publicades es van repartir entre el 24 i el 26, sent el 25, el dia que menys informacions es publicar.

Gràfic 27.

1.3.2- Gèneres periodístics. Opinió. Informació

Gràfic 28.

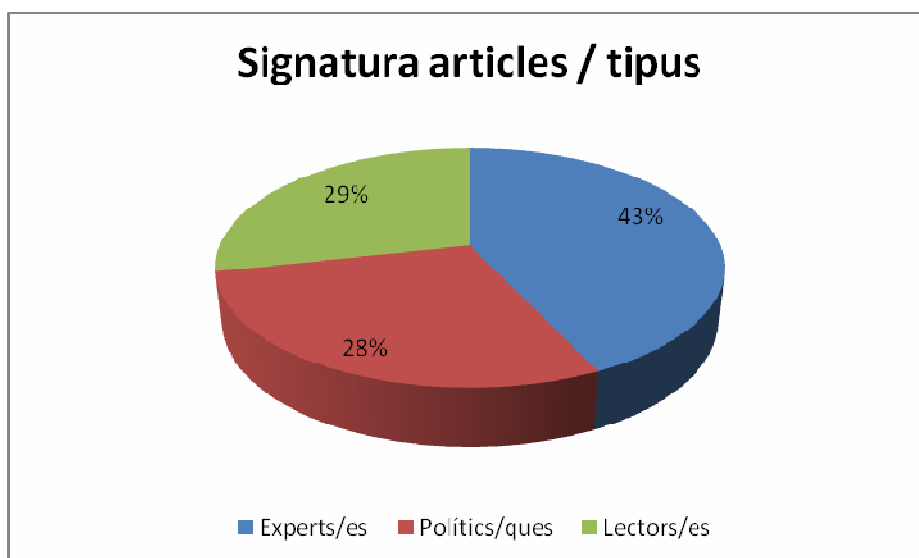
Possiblement pel fet del compliment dels 10 anys de l'aprovació de la llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de *Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género*. i del debat que es va produir sobre la seva efectivitat, la quantitat d'articles d'opinió ha augmentat considerablement malgrat que les informacions predominen amb un 63%.

L'Opinió

Com hem vist el 37% dels articles corresponen al gènere Opinió. En la mostra anual que analitzem el percentatge acostuma a ser inferior al 10%, i en la mostra de l'any 2014 no s'ha trobat cap article. Per tant podem dir, que els mitjans han aprofitat la diada del 25 de novembre per expressar-se o bé en la línia editorial del diari, o bé a través de l'opinió d'alguna persona experta.

Entre els tipus d'articles d'opinió trobem des de cartes dels lectors/es fins a articles de representants del sector polític o d'experts/es.

Gràfic 29.

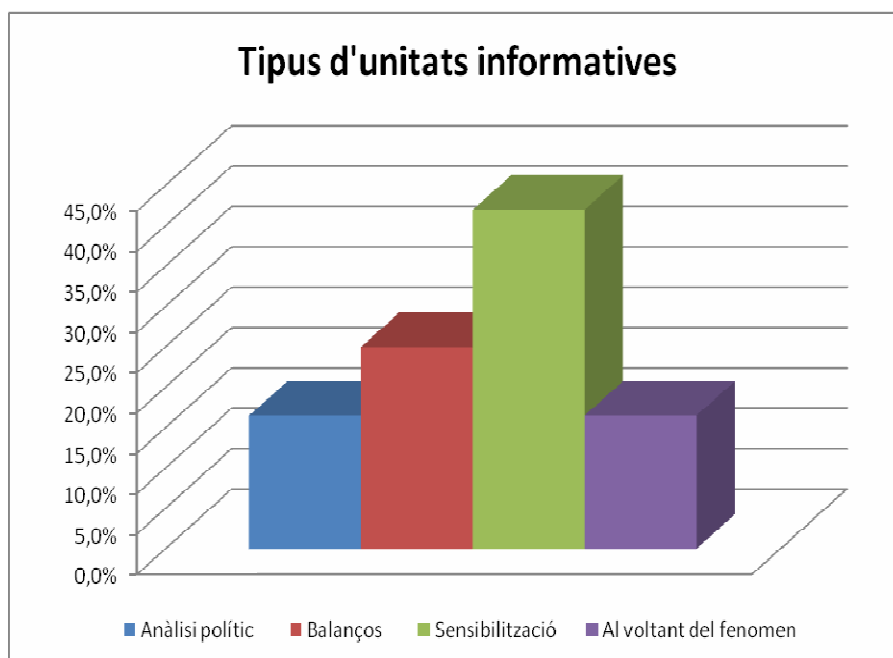
Tots els diaris recullen algun article d'opinió tot i que és *El País* el que concentra més de la meitat de les unitats, el 58% (dos articles signats per persones expertes, una carta d'una lectora i un article de la Ministra de Sanitat). En canvi, *El Punt Avui*, només publica un article (14%) i aquest correspon a una carta a la direcció. *El Periódico de Catalunya* i *El Mundo*, també publiquen només un article (14% cadascun) però el primer pertany a una sociòloga experta en la temàtica i el segon demana l'opinió a una diputada socialista. *La Vanguardia* no recull cap article d'opinió.

La Informació

Les unitats d'anàlisi purament informatives representen el 63% de la mostra.

Es poden englobar en les següents categories:

Gràfic 30.

La gran majoria de les informacions corresponen a articles de sensibilització -que poden o no utilitzar testimonis- i a balanços. Aquesta dada vindria a confirmar la tendència dels darrers anys.

Les informacions al voltant del fenomen tracten el tema des de vessants no tradicionals, com la violència dins de les parelles homosexuals (*El País*, 20/11/2014) o de la situació de la problemàtica en altres països (*El Mundo* 26/11/2014).

Les informacions englobaldes en la categoria "Anàlisi polític" giren al voltant del debat sobre el resultat efectiu de la llei durant aquest anys i les noves mesures que s'estant debatent.

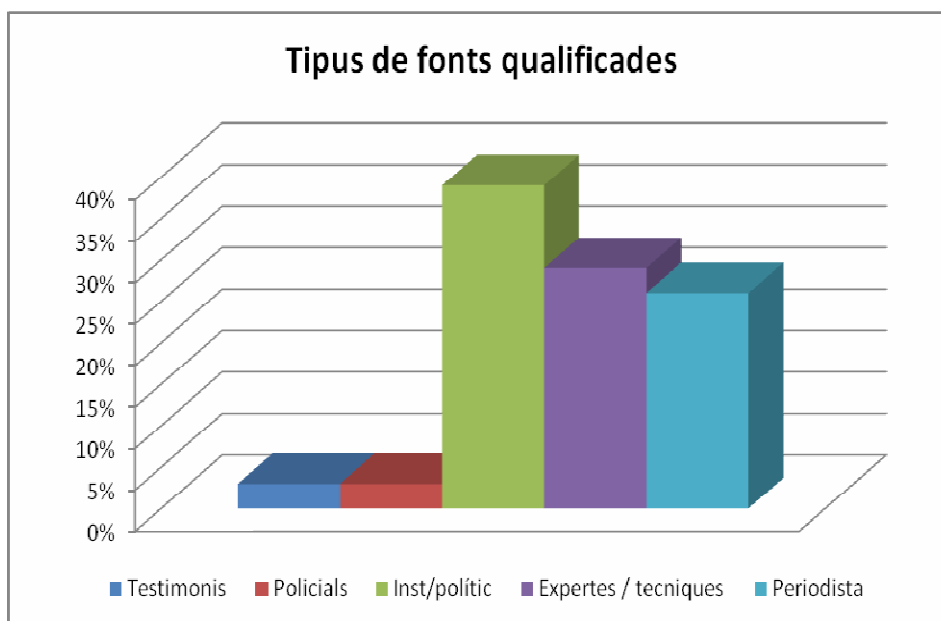
Respecte a l'ús de les fotografies, el 75% de les unitats informatives s'acompanyen d'imatges. La gran majoria són fotos de recurs: concentracions, imatges de companyes institucionals...tot i que també podem trobar alguna foto de polítics i/o fotos d'arxiu sobre alguna detenció o judici.

En canvi, i malgrat el gran nombre de balanços, només una notícia de *El Punt Avui* utilitza l'infografia, és a dir, un 8%.

1.3.3 Les fonts informatives

El primer que podem observar és pràcticament l'abandó de l'ús de fonts no qualificades i l'augment, respecte a la mostra de les anàlisis anuals, de les fonts d'informació per notícia. Així en 12 unitats informatives s'han emprat 38 fonts informatives, això equival a 3'2 fonts per article. Tot i que si eliminem el propi periodista com a font, la mitjana baixa a 2'3 fonts per notícia. Aquest fet es pot atribuir a l'extensió de les informacions.

Gràfic 31.

Entre els tipus de fonts utilitzades, la majoria són les institucionals o polítiques, seguides per les fonts expertes (associacions, sociòlegs, psicòlegs....). Això ho considerem positiu, sobretot, tenint en compte el tipus d'unitats informatives, en la seva gran majoria balanços i articles d'opinió. Un testimoni dels fets no sempre s'hauria de considerar una font qualificada, entre d'altres motius per la forta implicació que pot haver tingut en el desenvolupament del cas.

2. ANÀLISI QUALITATIU

2.1- Titulars

Els titulars són el reclam per a que es continuï llegint o no la notícia. Ha de condensar en poques paraules el que ens trobarem si continuem llegint la informació.

Sense voler entrar a valorar si els mitjans titulen bé o malament, si que volem comentar alguns titulars que ens han creat dubtes i que ens plantegen reflexions i debats de si és o no pertinent dir segons quines coses en el titular i com s'han de dir.

2.1.1- Exemples de titulars i reflexions

- *“Yo viví con miedo desde los 17 a los 20 años, pero se puede escapar”*. **El País, 26 de novembre de 2014**
- *“He cambiado de nombre y de vida, pero sé que él vendrá a matarme”*. **El Mundo, 6 de gener de 2014**

Totes dues informacions són clarament articles destinats a la sensibilització de la problemàtica de la violència vers les dones. El que volem destacar és que mentre el primer presenta el problema de forma positiva („pero se puede escapar”), el segon fa tot lo contrari (és igual el que faci perquè ell...”vendrá a matarme”).

- *Muñeca de ganchillo*. **El Periódico de Catalunya, 16 de novembre de 2014**

Aquest titular juga amb una de les aficions de la víctima: el ganxet. Però la imatge que comporta no deixa ben parada a la víctima ja que parlar d'una nina i que a sobre aquesta sigui de drap en transmet feblesa, i, per tant, d'alguna manera victimitza encara més a la víctima.

- *Una dona polonesa mor a mans de la seva parella a Amposta*. **El Periódico de Catalunya, 29 de gener de 2014**

Una de les recomanacions sosté que per a evitar estereotips sobre que el fenomen de la violència masclista només es dona entre persones de condicions socioeconòmiques baixes i immigrades, caldria obviar aquesta dada. Cal destacar que la dona era polonesa (y no pas catalana o espanyola) en el titular? Quantes vegades ens trobem en un titular “Un

català mata a la seva parella”? El fet de que sigui de Polònia aporta a la informació alguna dada rellevant sense la qual no entendríem el fet?

- *Un veí de Nou Barris mata la seva exdona i se suïcida. La Vanguardia, 11 de novembre de 2014*
- *Un hombre mata a la seva exdona i se suïcida, a Nou Barris. El Punt Avui, 11 de novembre de 2014*

Tots dos apunten que l'agressor s'ha suïcidat. Sobre aquest tema ens agradaria obrir un debat: pel fet de suïcidar-se, estem justificant l'acció de l'agressió? Si ho diem d'aquesta manera donem una imatge d'un home que ho està passant malament i no ha vist cap altre sortida?

Potser amb els suïcidis no es veu tan clar. Però, si en lloc del suïcidi, es parla de qüestions com l'alcohol, les drogues, l'atur... moltes vegades es justifica l'agressió o com a mínim l'atenua.

- *Un home mata la seva parella abans del judici per agredir-la. El Periódico de Catalunya, 20 de novembre de 2014*
- *El jutge va denegar l'ordre d'allunyament a la dona assassinada a l'Empordà. El Periódico de Catalunya, 19 de gener de 2014*

Una reflexió. Els fets són els fets i no els podem canviar. Però, destacar que la mata just abans del judici o que havia denunciat i li havien denegat l'ordre d'allunyament, no pot fer que una dona maltractada es agafi més por i decideixi no fer un pas cap a endavant per sortir de la situació de violència? D'altra banda, no cal que els mitjans denunciïn aquests fets en el que els controls de l'estat han fallat?

- *Mata la dona amb un ganivet i ho prova amb el cunyat usant una espasa. Diari de Girona, 18 de novembre de 2014*
- *Un hombre mata a estacazos a su esposa y a su suegra. El País, 15 de gener de 2014*
- *Detenido por matar y calcinar a su pareja en Vilanova i la Geltrú. El País, 6 de gener de 2014*

Hem destacat aquests 3 exemples però hem podríem posar molts més. Són titulars que clarament se centren en el que podríem anomenar el “modus operandi”. El problema que podem trobar és que potser són massa gràfics i això els porta a fregar la morbositat i, per tant, el sensacionalisme. Pensem si no en “calcinar” (no només la mata si no que també la crema); lo mateix passa amb “matar a estacazos”.

2.1.2- Llistat dels titulars analitzats

A continuació publiquen la relació de tots els titulars agrupats segons la cronologia de l'anàlisi:

Anàlisi general continuada

Anàlisi de dos casos

Anàlisi de les informacions al voltant del 25N

Titulars de l'anàlisi general continuada

- *La violència masclista lleva la vida a 48 dones i cinc nens. La Vanguardia, 1 de gener de 2014*
- *48 dones van morir el 2013 a mans de les seves parelles. El Periódico de Catalunya, 2 de gener de 2014*
- *Detingut un jugador del Llevant per violència masclista. La Vanguardia, 4 de gener de 2014*
- *Una dona ferida a punyalades pel seu fillastre. La Vanguardia, 5 de gener de 2014*
- *Núria la primera assassinada de l'any per violència masclista. La Vanguardia, 6 de gener de 2014*
- *Un home assassina i crema la seva dona a Vilanova i la Geltrú. El Periódico de Catalunya, 6 de gener de 2014*
- *Un detenido por matar a su pareja en Vilanova. El País, 6 de gener de 2014*
- *Detenido por matar y calcinar a su pareja en Vilanova i la Geltrú. El País, 6 de gener de 2014*
- *Detingut a Vilanova per la mort de la seva parella. El Punt Avui, 6 de gener de 2014*
- *"He cambiado de nombre y de vida, pero sé que él vendrá a matarme". El Mundo, 6 de gener de 2014*
- *Una escolta de género. El Mundo, 6 de gener de 2014*

- *Tosar apareix en un videoclip acusat de violència de gènere. La Vanguardia, 8 de gener de 2014*
- *BCN obre un nou centre per a víctimes de violència masclista. El Periódico de Catalunya, 11 de gener de 2014*
- *Un nou servei atén les dones víctimes de violència sexista i els fills. La Vanguardia, 11 de gener de 2014*
- *Una jove de Níjar, segona víctima de la violència masclista aquest any. La Vanguardia, 14 de gener de 2014*
- *Oficina contra la violència masclista. El Periódico de Catalunya, 15 de gener de 2014*
- *Un hombre mata a estacazos a su esposa y a su suegra en Lugo. El País, 15 de gener de 2014*
- *Una dona polonesa mor a mans de la seva parella a Amposta. El Periódico de Catalunya, 29 de gener de 2014*
- *Mata a su mujer y se suicida en Amposta. El Mundo, 29 de gener de 2014*
- *Investigació d'un crim masclista a Amposta. La Vanguardia, 29 de gener de 2014*
- *Un hombre mata a su compañera en Amposta y se suicida. El País, 29 de gener de 2014*
- *Arrestat per haver agredit la sogra. La Vanguardia, 02 de setembre de 2014*
- *Presó per al gendre i la filla de la dona agredida. La Vanguardia, 04 de setembre de 2014*
- *El repunte de la violencia machista fuerza más medidas de protección. El País, 04 de setembre de 2014*
- *La violència masclista creix fins al 32% amb un nou assassinat. El Periódico de Catalunya, 6 de setembre de 2014*
- *La Fiscalia diu que hi ha més renúncies a actuar contra els maltractadors. La Vanguardia, 11 de setembre de 2014*
- *Mato propone un gran pacto para revisar la ley de violencia machista. El País, 11 de setembre de 2014*

Titulars de l'anàlisi de dos casos

- *Un veí de Nou Barris mata la seva exdona i se suïcida. La Vanguardia, 11 de novembre de 2014*
- *Un home mata la seva parella abans del judici per agredir-la. El Periódico de Catalunya, 11 de novembre de 2014*
- *Mata a su exmujer y se quita la vida en Barcelona. El País, 11 de novembre de 2014*

- *Un home mata la seva exdona i se suïcida, a Nou Barris.* **El Punt Avui, 11 de novembre de 2014**
- *Muñeca de ganchillo.* **El Periódico de Catalunya, 16 de novembre de 2014**
- *Un home mata la seva parella a ganivetades.* **La Vanguardia, 18 de novembre de 2014**
- *Un home mata a punyalades la seva dona a Sant Pere Pescador.* **El Periódico de Catalunya, 18 de novembre de 2014**
- *Detenido un vecino de Sant Pere Pescador por matar a su mujer.* **El País, 18 de noviembre de 2014**
- *Detenido el presunto asesino de una mujer.* **El Mundo, 18 de noviembre de 2014**
- *Mata la dona a Sant Pere Pescador.* **El Punt Avui, 18 de novembre de 2014**
- *Un home mata la dona a Sant Pere i ho intenta amb el cunyat amb una espasa.* **Diari de Girona, 18 de novembre de 2014**
- *Mata la dona amb un ganivet i ho prova amb el cunyat usant una espasa.* **Diari de Girona, 18 de novembre de 2014**
- *El jutge va denegar l'ordre d'allunyament a la dona assassinada a l'Empordà.* **El Periódico de Catalunya, 19 de novembre de 2014**
- *La víctima de Sant Pere Pescador va intentar defensar-se.* **El Punt Avui, 20 de novembre de 2014**

Titulars de les informacions al voltant del 25N

- *No basta con condenar las agresiones.* (Opinió). **El País, 22 de novembre de 2014**
- *Contra la indiferència.* **El Periódico de Catalunya, 23 de novembre de 2014**
- *El diagnóstico policial de riesgo alto de maltrato de mujeres cae el 31%.* **El País, 24 de noviembre de 2014**
- *Societat malalta de masclisme.* (Opinió) **El Periódico de Catalunya, 25 de novembre de 2014**
- *La travesía de la igualdad.* (Opinió). **El País, 25 de noviembre de 2014**
- *Contra la violencia de género.* (Opinió). **El País, 25 de noviembre de 2014**
- *La llei de Violència de Gènere queda curta al cap de 10 anys.* **La Vanguardia, 25 de novembre de 2014**
- *La mala salud de la violencia machista.* **El Mundo, 25 de noviembre de 2014**
- *La epidemia de nunca acabar.* (Opinió). **El Mundo, 25 de noviembre de 2014**

- *8.298 homes maltractadors...* **El Punt Avui, 25 de novembre de 2014**
- *Dia Internacional contra la Violència de Gènere. (Opinió).* **El Punt Avui, 25 de novembre de 2014**
- *No permetis que et controli pel mòbil.* **La Vanguardia, 26 de novembre de 2014**
- *La xifra de noves maltratades protegides cau el 38% en 3 anys.* **El Periódico de Catalunya, 26 de novembre de 2014**
- *Trobats a Zamora els cadàvers d'una dona i la seva filla.* **El Periódico de Catalunya, 26 de novembre de 2014**
- *¡Hay salida! A la violencia de género. (Opinió).* **El País, 26 de novembre de 2014**
- *"Yo viví con miedo desde los 17 a los 20 años, pero se puede escapar".* **El País, 26 de noviembre de 2014**
- *¿Violencia gay, violencia de género?* **El Mundo, 26 de noviembre de 2014**
- *Nous reptes per arraconar la violència de gènere.* **El Punt Avui, 26 de novembre de 2014**
- *Interior vol protegir millor les víctimes del masclisme.* **El Punt Avui, 26 de novembre de 2014**
- *Detingut un home a Barcelona per la mort de la parella.* **El Periódico de Catalunya, 23 de novembre de 2014**
- *Un detenido tras apuñalar mortalmente a su esposa en Barcelona.* **El País, 23 de noviembre de 2014**
- *Las mujeres marroquíes dan pasos atrás.* **El País, 23 de noviembre de 2014**
- *Un home mata la parella a Barcelona.* **El Punt Avui, 23 de novembre de 2014**
- *Detenido un hombre por matar a su pareja, en el Eixample.* **La Vanguardia, 24 noviembre 2014**

2.2. Lèxic i estereotips

Malgrat que cada vegada són més una excepció encara ens continuem trobant als diaris expressions que poden fregar el sensacionalisme i que reforcen estereotips preconcebuts socialment. A més, aquests acostumen a aparèixer en els diaris que han estat més involucrats per la proximitat geogràfica als fets i al que han pogut o volgut enviar un/a periodista a cobrir l'acte, que en les capçaleres que més llunyanes físicament del lloc dels fets han vist en la notícia in menor interès informatiu i per l'han cobert a través de les informacions d'agències o comunicats institucionals.

Expressions sobre el modus operandi publicades per igual a la majoria de capçaleres: "Atacada amb un ganivet"; "Colpejada amb un objecte contundent". "La golpeó hasta matarla sin que le temblaran las manos". "Li va obrir el cap". "Armado con una estaca acabó a golpes con la vida de su esposa y de su suegra". "El cadàver tenia un fort cop al cap i ell s'havia tallat les venes". "L'home va clavar nombroses punyalades al coll de la dona", "cadàvers abocats en una claveguera". "muerta a cuchilladas". "Asfixia". "Ferides d'arma blanca". donen fe d'aquests detalls informatius publicats en la majoria de capçaleres.

Els fets són els fets i sabem que és difícil explicar segons quines coses sense caure en el groguisme però és evident que no és el mateix dir que la causa de la mort són "ferides d'arma blanca" o "cops amb un objecte contundent" que "L'home va clavar nombroses punyalades al coll de la dona", "la golpeó hasta matarla sin que le temblaran las manos" o "Armado con una estaca acabó con la vida de su esposa y su suegra". Tot i que, finalment, aquestes frases fan referència al mateix fet i pretenen expressar lo mateix, les imatges mentals que evoquen aquestes no tenen el mateix nivell de crueltat i de "sang i fetge".

A més, en el text de la notícia també volem destacar algunes frases que trobem carregades d'estereotips: "El hombre cuando bebía la insultaba: "Putas, guarra, no sirves para nada". "L'agressor, tacat de sang va sortir al carrer amb una espasa amb què pretenia atacar el seu cunyat". "L'agressor va sortir del pis dient que li "semblava que l'havia matat" mentre anava ple de sang". "El mòbil va ser la gelosia: ell volia tornar a l'equador amb la dona i els dos fills. Ella va voler retenir-lo malgrat que havien finalitzat la relació sentimental". "Relat de la víctima de la declaració als Mossos: Andrea ya no tenia relación con la familia de su marido". "Forts crits de la víctima que suplicava al seu agressor que no li pegués". "Bloc de vivendes de forta presència immigrant. La parella era

motiu d'habituals baralles". Els veïns diuen de l'agressor: "Es un muchacho muy majo" "Aquí nunca ha sido violento como dicen, es un tipo de lo más normal". "Veïns diuen que l'agressor pràcticament mai treballava, que bevia bastant i que maltractava la víctima". "L'home era conflictiu amb altres persones quan bevia més del compte"...

S'acostuma a relacionar la violència vers les dones amb una determinada classe social, socioeconòmicament baixa i/o amb la immigració. De la mateixa manera, i probablement de manera involuntària, s'acostuma a esmentar com si es justificués o expliqués el per què de l'agressió el fet de que l'agressor fos alcohòlic o estigués a l'atur o que la parella discutia molt. D'alguna manera, aquests raonaments serveixen d'atenuants.

Però és sabut que el fenomen és totalment transversal i que es dona en qualsevol classe social i, que els agressors són agressors per una confluència de caràcter, cultura i educació en igualtat no només per unes circumstàncies conjunturals d'un moment concret. Tot i això és difícil trobar als diaris expressions com per exemple: *"ell era un home molt educat, amb estudis superiors i es dedicava sobretot al seu negoci."*

3. CONCLUSIONS

De la lectura dels resultats dels diferents gràfics i titulars de l'anàlisi continuada sobre **l'impacte de les Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació i de les informacions del 25 de novembre**, destaquem els següents aspectes qualitatius,

- **Extensió.** Pel que fa a l'extensió de les informacions s'aprecia, un any més, LA tendència a fer servir els breus: el **67%**, no han superat una columna. Aquestes informacions acostumen a ser en la seva gran majoria notícies sobre fets ocorreguts, és a dir, casos d'agressió. De les informacions publicades en l'anàlisi dels dos casos, l'extensió és similar: el **64%** corresponen a notícies que tenen una extensió de màxim d'una columna. Ara bé, es interessant veure com els diaris més propers als fets o amb una vocació més local, són aquells que donen més importància al fet noticiable. On les informacions tenen una extensió més llarga és en les notícies que es publiquen al voltant del 25N.
- **Gèneres.** En quan als gèneres enguany no hi ha cap article d'opinió en la mostra general. És la primera vegada des de l'any 2006 en què es fa aquesta anàlisi que no es publica cap article d'opinió durant els mesos de gener i setembre. En canvi en les informacions del 25N, el **37%** dels articles corresponen al gènere Opinió. Els mitjans han aprofitat la diada del 25 de novembre per expressar-se o bé en la línia editorial del diari, o bé a través de l'opinió d'alguna persona experta. Entre els tipus d'articles d'opinió trobem des de cartes dels lectors/es fins a articles de representants del sector polític o d'experts/es.
- **Les informacions sobre balanços, sensibilització,** campanyes i actes programats del 25N, dades sobre els homes maltractadors que han de fer cursos de reeducació, experiències, debat sobre la llei, les mesures de protecció... es concentren essencialment al voltant del 25N. Es consolida la commemoració d'aquesta diada per fer aquests tipus d'informacions i també per tractar temes de caire polític, aquest any en especial al voltant de la llei i la seva eficàcia.
- **Dades víctima i agressor.** Només un 26% de les notícies analitzades donen dades respecte a la nacionalitat de les víctimes o dels agressors. Ara bé, si només analitzem les notícies sobre casos d'agressions i descomptem els balanços i les notícies sobre el voltant del fenomen, el percentatge puja fins al 44% de les

notícies. Per tant, més de les meitat de les unitats informatives, el 56% no la recullen. Només en un cas es destaca al titular l'origen de la víctima mentre que al cos de la notícia s'esmenta també el de l'agressor.

- **El fet migratori.** La tendència predominant al llarg dels darrers anys és la d'eliminar la informació sobre l'origen de la víctima i l'agressor. En els darrers anys, es confirma el fet que es dona més rellevància a que els protagonistes siguin estrangers que persones nascudes a Catalunya o Espanya. En canvi en l'anàlisi dels dos casos, enguany el 86% de les informacions publicades donen informació sobre l'origen migratori dels protagonistes. Quan la notícia és més local, aquesta informació es mostra amb més freqüència.
- **Anonimat de la víctima i de l'agressor.** Malgrat que les *Recomanacions sobre el Tractament de la Violència Masclista als Mitjans de Comunicació* estableixen que és millor mantenir tant a les víctimes com als agressors en l'anonimat, el **62'5%** de les víctimes i el **69%** dels agressors surten esmentats amb alguna dada com el nom i cognoms o inicials o fins i tot amb l'adreça on vivien. Aquests percentatges representen un augment considerable respecte a l'any anterior en el qual el 23% de les víctimes i el 38% dels agressors apareixien en la informació amb alguna d'aquestes dades. **A més en el 40% de les víctimes i en el 27% dels agressors s'esmenta l'adreça on vivien.**
- **Conseqüències per a l'agressor.** Poques són les unitats informatives que no expliquin què ha passat amb l'agressor, sobretot quan aquest ha estat detingut o es troba en presó preventiva. Només el 6% de les informacions no donen cap d'aquestes dades i en el 31% dels casos s'esmenta obertament que l'agressor s'ha suïcidat o ho ha intentat. Si fem una mirada els darrers 3 anys veiem com creixen les informacions que donen la dada de que l'agressor ha estat detingut o es troba en presó preventiva així com les de si s'ha suïcidat o ho ha intentat.
- **Antecedents del cas.** En els darrers dos anys han crescut les notícies que manifesten si hi havia o no ordre d'allunyament i si l'agressor tenia antecedents. Només un 31% de les informacions no fan cap esment a cap dels supòsits (si s'havia presentat denúncia, si hi havia un ordre d'allunyament...). En l'anàlisi dels dos casos trobem que el 64% de les unitats analitzades contextualitzen la informació a partir de donar dades de sí entre la parella hi havia antecedents de violència per part de l'agressor, denúncies prèvies o ordres d'allunyament. En el

cas de Nou Barris, el 40% de les informacions destaquen sobretot el fet que ella havia denunciat i estava a l'espera de judici. En el cas de Sant Pere Pescador, només el 22% de les notícies publicades no expliciten els antecedents del cas. La resta destaquen sobretot les denúncies prèvies que la víctima havia interposat i retirat i la sol·licitud d'ordres d'allunyament que li havien estat denegades. És curiós que en el 29% d'aquestes dades les fonts són els propis veïns i així es fa constar.

- **Modus operandi.** De les informacions susceptibles de recollir aquesta dada, aquelles que parlen d'un cas d'agressió o mort, el 69% recullen de quina manera s'ha produït el fet. Expressions com "Atacada amb un ganivet"; "La golpeó hasta matarla sin que le temblaran las manos". "Colpejada amb un objecte contundent". "Li va obrir el cap". "Armado con una estaca acabó a golpes con la vida de su esposa y de su suegra". "El cadàver tenia un fort cop al cap i ell s'havia tallat les venes". "L'home va clavar nombroses punyalades al coll de la dona", "muerta a cuchilladas", donen fe d'aquests detalls informatius publicats en la majoria de capçaleres.
- **Fotografies.** El 70% de les notícies, no van acompanyades de cap fotografia en les informacions de l'anàlisi general. Aquest percentatge coincideix amb el total d'unitats informatives de màxim una columna. Les notícies amb foto representen el 30% del total. En canvi si ens fixem en els dos casos veiem que la meitat de les unitats analitzades en els dos casos van acompanyades de fotografies. El 60% de les informacions sobre el cas de Nou Barris porten una foto mentre que en el cas de Sant Pere Pescador aquest percentatge és del 44%.
- Respecte al tipus de **fotografies**, cal destacar que en el cas de Nou Barris es limiten a mostrar el lloc on es va produir el crim, la façana de l'edifici. Mentre que en el cas de Sant Pere Pescador les fotografies van des d'ensenyar el lloc del crim, el cotxe policial on se suposa que està el presumpte culpable fins a imatges de veïns, familiars i inclús d'una ambulància atenent una familiar de la víctima.
- **Les fonts informatives.** Per a l'elaboració de cada notícia s'ha utilitzat una mitjana de 3 fonts d'informació (2'9). A diferència d'altres anys només hi ha 6 notícies que utilitzen fonts no qualificades (22%). Si no compten aquestes fonts, cada notícia utilitza 2'7 fonts qualificades.

- **Fonts qualificades.** Predominen les fonts institucionals i el propi periodista seguides dels Cossos de Seguretat. Són molt poques les informacions que utilitzen fonts de persones expertes i/o entitats.
- **Fonts no qualificades.** El 33% de les fonts no qualificades són els veïns, veïnes o la gent del barri. També hem observat un percentatge alt en què s'utilitzen expressions poc clares a l'hora de citar les fonts. Ens referim a: fonts properes al cas, a la investigació... etc.
- **Contextualització.** El grau de contextualització varia segons l'extensió de la informació. Els breus estan poc o gens contextualitzats. En general es donen dades globals de violència masclista: de les dones mortes, el número que representa de l'any, per exemple la segona víctima de Catalunya i el total d'Espanya, o el primer cas de violència masclista de l'any. Són molt poques les notícies que ofereixen recursos per a dones maltractades com els telèfons d'atenció ja sigui el 016 o el 900900120.
- **El Lèxic.** En general totes les informacions estan redactades amb un llenguatge neutre sense excessives concessions al groguisme excepte en els casos de Nou Barris i Sant Pere Pescador on si hem trobat frases amb un **ús excessiu d'adjectius** que l'únic que fan es dramatitzar encara més els fets i fomentar el morbo. Expressions com "L'agressor va sortir del pis dient que li "semblava que l'havia matat" mentre anava ple de sang" (Diari de Girona). "Veïns diuen que l'agressor pràcticament mai treballava, que bevia bastant i que maltractava la víctima". (El Punt Avui). La mala relació de la parella era coneguda per tots els veïns que sovint suportaven cridòries intenses. L'home era conflictiu amb altres persones quan bevia més del compte. (Diari de Girona). "El hombre cuando bebía la insultaba: "Putá, guarra, no sirves para nada" o "La golpeó hasta matarla sin que le temblaran las manos" (El Periódico de Catalunya)
- Pel que fa als **titulars** observem que, tot i ser un percentatge més aviat petit, encara trobem titulars que cauen en els estereotips, destaquen la part més morbosa del crim o fins i tot que acaben victimitzant més a la víctima.

- Com a resum final podem dir que,
 1. quan la informació es redacta des de la redacció a partir de comunicats institucionals aquesta acostuma a presentar-se en un to més neutre mentre que si el cas és proper i el/la periodista es desplaça al lloc dels fets la informació es nodreix també amb el relat de veïns/es, familiars o testimonis que hi aporten una forta càrrega emocional i li treuen objectivitat. També es donen més dades sobre l'origen migratori dels protagonistes facilitades en ocasions pels testimonis del fet allà presents.
 2. davant el creixement de les notícies que manifesten si la víctima havia presentat denuncia, si hi havia o no ordre d'allunyament i si l'agressor tenia antecedents, cal promoure el debat sobre si cal o no oferir aquestes. Recordem que darrerament Catalunya és de les comunitats autònomes on més ordres d'allunyament es deneguen.
 3. Finalment pel que fa a les versions digitals apreciem la tendència d'elaborar més d'una notícia del cas o d'una extensió més llarga, i moltes d'elles simplement es limiten a reproduir comunicats institucionals de rebuig de l'assassinat, mostren més detalls de com s'ha produït el crim o se centren en aspectes concrets. Aquests detalls el que fan en moltes ocasions és reproduir estereotips sense afegir cap dada qualitativa ni més contrast de fonts informatives.